

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

120

Anul 12

noiembrie-
decembrie 2019

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Semnează în acest număr

Clasici romani/ Poezii despre Iarna...	3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului (38) ...	4
Dragoș Niculescu/ Impasurile fenomenologice...	6
Marilena Mariana Cazimirovici/ Venire și revenire...	7
Anton Gagiū/ La răsărit e apusul...	8
Al. Florin Țene/ Poeme ...	10
George Petrovai/ Rolul povestitorului în marea literatură rusă...	11
Paul Leibovici/ Cap Vert...	13
Gandy Romulus Georgescu/ Poem...	14
Vavila Popovici/ Despre vanitate...	15
Irina Lucia Mihalca/ Poeme...	18
Alexandra Iancu/ Teatru cu păpuși...	19
ITHACA/ Colaj liric...	20
Sebastian Drăgan/ Suntem lupii...	21
Ion Teodor Palade/ Caiet de școlar...	21
Gheorghe Andrei Neagu/ Ioana...	22
Mariana VicKy Vartosu/ Oameni în papuci de sticlă...	24
Dumitru Ichim/ Tot la gura sobei...	25
Vasile Didoacă Dojană/ Poeme...	26
Milena Lițoiu/ Cronică...	27
Adrian Botez/Poeme...	29
Constantin Stancu/ O călătorie...	30
Emil Almasan/ Poeme...	31
Aurelia Panait/ Poezii...	32
Roni Căciularu/ Note de lectură...	33
Livia Ciuperca/ Memorial de război...	35
Ștefania Oproiescu/ Dimineață de iarnă cu Wiliam Saroyan...	38
Ion Iancu Vale/ Urmărirea...	39

**Cu ocazia
Sărbătorilor de Iarnă și
a Anului Nou revista
Climate Literare, urează
tuturor colaboratorilor
și cititorilor săi
Sărbători fericite cu
sănătate bucurii și
împliniri. La Mulți Ani !**

INFO CLIMATE

Coperta 1
„Nașterea Domnului”

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 -
PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel,
Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova,
Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Gagiū, Emil Stănescu, Florea
Turac, Gabriel Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana,
Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamal Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LANOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Clasici români și Iarna

Colinde, colinde

Mihai EMINESCU

Colinde, colinde,
E vremea colindelor!
Căci gheața se întinde
Asemeni oglinzilor.
Și tremura brazii,
Mișcând rămurilele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur' copii,
Copii și fetele!
De dragul Mariei
Își piaptână pletele.
De dragul Mariei,
Și al Mântuitorului,
Lucește pe ceruri,
O stea călătorului.

Noapte de iarnă

Otiliza CAZIMIR

Afară ninge liniștit
Luna plină-a răsărit,
Sus pe deal s-a odihnit,
Și pe cerul ca oglinda
A pornit-o cu colinda.
Iar îi calea ei senină,
Câte-o stea se dă pe gheață
Însemnând o dungă lină
Și subțire, ca o ață
De lumină.
Ninse, dealurile dorm.
Doar orașul, alb sub lună,
Geme, zbârnâie și sună
Ca un contrabas enorm.

În noaptea de Crăciun

George COȘBUC

În casă arde focul;
Iar noi pe lângă mama stând,
Demult uitarăm jocul.

E noapte, patul e făcut,
Dar cine să se culce?
Când mama spune de Iisus
Cu glasul rar și dulce.

Cum s-a născut Hristos în frig,
În ieslea cea săracă,
Cum boul peste el sufla
Căldură ca să-i facă.

Cum au venit la ieslea lui
Păstorii de la stână
Și îngerii cântând din cer,
Cu flori de măr în mână

Iarna

Vasile ALECSANDRI

Din văzduhii cumplita iarnă cern norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinerețe printre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare,
Ca fantasmă albe plopii înșirați se perd în zare,
Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele perdute sub clăbuci albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și dismiardă oceanul de ninsoare.
Iată-o sanie ușoară care trece peste văi...
În văzduhii voios răsună clinchete de zurgălăi.

Crăciunul copiilor

Octavian GOGA

Dragi copii din țara asta,
Vă mirați voi cum se poate
Moș Crăciun din ceriu de-acolo
De le știe toate-toate...

Uite cum, vă spune badea...
Iarna-n noapte, pe zăpadă,
El trimite câte-un înger
La fereastră să vă vadă...

Îngerii se uită-n casă,
Văd și spun – iar Moșul are
Colo-n ceriu la el, în tindă,
Pe genunchi o carte mare...

Cu condei de-argint el scrie
Ce copil și ce purtare...
Și de-acolo știe Moșul,
Că-i șiret el, lucru mare.

Amurg de iarnă

George BACOVIA

Amurg de iarnă, sumbru, de metal,
Câmpia albă – un imens rotund –
Văslind, un corb încet vine din fund,
Tăind orizontul, diametral.

Copacii rari și ninși par de cristal,
Chemări de dispariție mă sorb,
Pe când, tăcut, se-ntoarce-același corb,
Tăind orizontul, diametral.

În căutarea adevărului (38). Nimic nu se realizează fără sacrificii

„Cu siguranță, sacrificiul te face să vezi lucrurile altfel.”

Papa Francisc

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Sacrificiile fac parte din viața omului. Ele sunt făcute în fiecare zi, indiferent dacă sunt mici sau mari. Sacrificiul face parte din conștiința oamenilor încă de la apariția acestuia. Cine sacrifică alege pentru cine se va sacrifica. Pentru ca oamenii să fie dispuși să facă sacrificii, obiectul unor asemenea sacrificii trebuie să fie demn de ele și să se bucure de o înaltă considerație. În toate privințele Dumnezeu Creatorul este fără îndoială demn de orice sacrificii pe care le facem pentru El. Dumnezeu este Creatorul Universului minunat și măreț, precum și izvorul a tot ce are viață. Totodată, El este și Creatorul unei noi ordini al dreptății prin care pot fi rezolvate toate problemele universului și ale omenirii. O definiție a cuvântului „sacrificiu” este „a renunța la un lucru de preț sau de dorit în interesul cuiva sau a ceva considerat ca având drepturi mai mari asupra lui”. Un înțeles suplimentar al „sacrificiului” este

„jertfirea vieții la o divinitate”. Orice creație și orice izbândă a omului nu accede spre durabilitate decât cu prețul trudei, a jervei, adesea supreme. În privința manifestării sacrificiului de sine, găsim o puternică încurajare când examinăm istoria biblică și vedem cum alți oameni obișnuiți au urmat cu succes o asemenea linie de conduită și ce binecuvântări au primit pentru că au procedat astfel. De exemplu, Dumnezeu i-a pretins lui Noe să facă altfel de sacrificii încât să fie cu putință să îndeplinească o lucrare pe care lumea din acele zile a considerat-o nebunie. El a fost instruit să construiască o ambarcațiune uriașă, o arcă. Nu existase niciodată o ploaie torențială sau un potop. În plus, Noe nu era un constructor naval și avea și responsabilități familiale. Datorită ascultării sale ne bucurăm noi astăzi de existență, căci toți suntem descendenții lui. Avraam a fost altul care a înțeles necesitatea de a face sacrificii pentru Dumnezeu care i-a făcut recomandarea: „Ieși din țara ta și din rudele tale și din casa tatălui tău și du-te în țara pe care ți-o voi arăta eu” (Gen. 12:1). Avraam nu s-a dat înapoi pentru că Dumnezeu i-a cerut să părăsească un mod sigur de viață pentru ceva atât de nesigur. El a avut încredere că orice i-ar cere Dumnezeu ar fi drept și spre propriul său bine. „Ca urmare

Avraam a plecat, întocmai după cum îi spusese Dumnezeu”. (Gen. 12:4). E adevărat că lucrul acesta a însemnat mulți ani de sacrificii pentru Avraam fără să fi primit vreo recompensă. Avraam a văzut multe din minunatele fapte ale lui Dumnezeu făcute în folosul său și al familiei sale; lui nu i-au lipsit lucrurile materiale necesare; el a ajuns să fie numit „prietenul lui Dumnezeu” (Iac. 2:23). De asemenea, Dumnezeu i-a promis lui Avraam că va ieși din el o mare națiune. Despre aceasta Biblia spune în mod semnificativ: „După ce Avraam a manifestat răbdare, a obținut promisiunea” (Evr. 6:15). A avut, de asemenea, privilegiul de a fi un strămoș al lui Isus. În aceste exemple sacrificiile erau limitate la renunțarea unor privilegii personale, la o viață plină de huzur și de desfrâu. În nici un caz Dumnezeu Creatorul nu a cerut sacrificii umane în numele său așa cum au procedat multe popoare antice și medievale. Sacrificiile umane erau o practică recurentă în societățile umane antice. De la Babilon, Egipt, China sau Grecia era înțeleasă ca o formă de onorare a zeilor. Un nou studiu sugerează că această motivație era cel mult marginală, fiind vorba în primul rând de controlul politic al claselor conducătoare. Psihologul Joseph Watts și echipa sa de la Universitatea Auckland din Noua Zeelandă sugerează în noul studiu

publicat în revista Nature că sacrificiile umane făceau parte din lupta politică de menținere a puterii. Savanții au folosit „ipoteza de control social”, care se referă la faptul că împărații, preoții și liderii unei societăți se foloseau de ideea conform căreia erau trimișii zeilor/divinității pe pământ și își exercitau controlul asupra populației prin practicarea sacrificiilor umane, legitimându-și așadar puterea în mințile oamenilor. Analizând aproape 100 de culturi, cercetătorii au vrut să vadă dacă există un efect asupra societăților și structurii acestora, în particular în sensul stratificării acesteia. În epocile moderne au fost sacrificați oameni în numele progresului uman, fiind folosiți ca cobai în experimente de la medicină la astronomie sau folosiți în construcții megalitice. Competiția dintre cele două sisteme sociale și anume capitalism și socialism a antrenat foarte multe sacrificii umane și de o parte și alta în numele așa numitei „democrații”. Sacrificiile umane continuă și acum într-un război invizibil dintre așa zișii teroriști și așa zișii „democrați”. Se sacrifică popoare întregi în numele globalizmului și pentru formarea unui imperiu care să controleze totul printr-o multistratificare de a claselor sociale. Cei din vârful piramidei ierarhice, o minoritate privilegiată, se cred nici mai mult nici mai puțin decât dumnezei pe acest pământ și dispun de toată puterea militară, tehnologică și informativă pentru a controla mințile oamenilor. Manipularea în masă a devenit arma cea mai puternică prin care oamenii se sacrifică inconștient pentru stăpânii lumii. Părăsesc locurile natale și se duc după așa numite „miracole” adică „locul făgăduinței” în care munca este

înlocuită cu distracția, odihna cu plăcerea. Țara făgăduinței a devenit pământ pârjolit iar emigranții sclavi pe vecie. Raiul de acasă a fost lăsat în paragină și alte națiuni au ocupat locul. Prin lăcomia pe care o manifestă, omul modern a ajuns să pună în pericol viața lui și a semenilor lui prin nepăsarea pe care o manifestă față de mediul natural, prin distrugerea acestuia și depășirea unui consum exagerat față de rezervele naturale ale planetei. Cea mai mare parte dintre noi nu mai suntem dispuși să facem sacrificii pentru nimeni și pentru nimic. Au uitat că Dumnezeu și-a sacrificat singurul său fiu, pe Hristos, pentru a ne salva pe noi oamenii de la moarte și a ne da speranță într-o viață veșnică. Au uitat de planul de mântuire al lui Dumnezeu care este numit „Evanghelie” și care înseamnă „vestea cea bună”. Într-adevăr a fost cea mai nemaipomenită veste adusă vreodată oamenilor; că pedeapsa noastră cu moartea a fost luată asupra lui Isus, iar vina noastră a fost înlăturată. Cea mai puternică legătură pământescă este dragostea unui părinte pentru copilul lui. Atunci când Dumnezeu Tatăl a consimțit să-i îngăduie Fiului Său, Isus, să sufere și să moară în locul nostru ne-a demonstrat în limbajul cel mai sugestiv, cât de mult ne iubește pe fiecare dintre noi. Revenind la istoria lui Avraam care a fost oprit în ultima clipă de Dumnezeu Tatăl de la a-și sacrifica unicul său fiu Isaac pe muntele Moria, ne ducem cu gândul că sacrificiul trebuie căutat în altă parte, nu în porunci sau ordine, nu pentru orice sau oricine, iar viața noastră este mai presus decât orice lucru. Această istorie mișcătoare însă nu a fost singura dată când un tată a avut de luat hotărârea dureroasă de a-și sacrifica fiul preaiubit.

Sunteți părinți? Examinați-vă relația cu copiii. Recunoașteți că timpul oportun pentru a începe să-i învățați pe micuții voștri să urmeze linia sacrificiului de sine este din copilărie. Dați copiilor voștri o muncă utilă în jurul casei. Faceți-i să vadă că joaca nu este totul în viață, că viața presupune muncă și sacrificiu. Poate în copilăria voastră ați fost îmbrăcați prost, ați avut prea puțin timp de destindere și hrană, nu destul de bună sau suficientă. Poate vă gândiți că n-ați vrea să fie lipsiți și copiii voștri așa cum ați fost voi. Dar pe de altă parte, dându-le copiilor tot ce doresc, i-ar putea costa viața! Aceasta i-ar putea face să-și închipuie că viața este ușoară, că lucrurile pot fi dobândite ușor, că îndeplinirea voinței lui Dumnezeu este ceva lesne, și astfel, mai târziu, ar putea să nu fie dispuși să facă sacrificii pentru El. Pentru că voi, adulții, deja știți că viața nu este ușoară, iar îndeplinirea voinței lui Dumnezeu nu este nici ea neapărat ușoară, ajutați pe copiii voștri să dobândească o concepție echilibrată cu privire la viață. Învățați-i că așa cum există timp pentru destindere, tot așa trebuie să existe timp pentru muncă, pentru studiul Bibliei, pentru sacrificiu. Disciplinați-vă fiii și fiicele în direcția unui curs de viață al sacrificiului de sine rațional. Roadele acestei disciplinări vor putea fi prea bine unele dintre cele mai valoroase lucruri pe care le vor moșteni de la voi. Iar propriul vostru bun exemplu va fi cea mai bună întărire a instrucțiunilor verbale pe care le dați.

Va urma

IMPASURILE FENOMENOLOGICE ȘI CONDIȚIA TRANSCENDENTALĂ

Dragoș NICULESCU

Continuare
din numărul trecut

6. Despre posibilitatea cunoașterii ego-ului gânditor înăuntrul experienței transcendentale.

O altă dilemă cu care ne confruntăm în incursiunea în universul fenomenologic husserlian atinge din nou precaritatea raportărilor cu care operează Husserl în privința eu-lui gânditor și a posibilității de cunoaștere a sa: insuficienta distincție pe care o întreprinde într-o manieră dinamică, mobilă, între capacitatea de cunoaștere a elementului din interiorul sistemului și capacitatea de cunoaștere și vizare a lui dintr-o poziție extrasistemică, precaritate care inferă, implicit, dificultatea postulării unor coordonate eficiente de abordare teoretică a cunoașterii în sine. Este vorba de paradoxul pe care îl incumbă "experiența transcendentală": sau am "conștiința" lui eu gândesc, dar aceasta nu este o cunoaștere (aici avem de-a face cu plasarea intrasistemică), sau "cunosc" eu, dar acesta este un fenomen al naturii (aici avem de-a face cu o plasare în afara sistemului fie a eu-lui cunoscător, interogativ, fie a eu-lui gânditor, cu rămânerea, în fiecare ipostază, a celui alt eu în interiorul sistemului, sistem care, prin aceasta, se exteriorizează la rândul lui, devine obiect sau fenomen). După cum vedem, dificultatea analizei este enormă, din nou ea presupune operarea unui clivaj în interiorul câmpului transcendental, despre care am vorbit anterior în studiul nostru, și chiar mai mult, un clivaj în interiorul aceluiași element al câmpului fenomenologic transcendental: descompunerea eu-lui în două părți – un eu gânditor, pur reflexiv, dar dominat de o atitudine pasivă, și eu cunoscător, interogativ, bătut de neliniștea activă a aflării misterului, a accesului la adevăr. Din nou ne plasăm împotriva posibilității efectuării unor astfel de scindări speculative, care, prin

eludarea permanentului substrat transcendental, sufocă, sterilizează și, până la urmă, anulează intenția epistemică. Desigur că aceste poziționări intra- și extrasistemice, pe care le impune scindarea husserliană (fără ca aceasta să fie o reducere, în sensul pe care Husserl îl acordă acestui radical predicat fenomenologic), implică o viziune spațială, dar ea, în acest caz, nu-și poate face loc în sintaxa unei incidențe emergente, eficient explicative, nici prin apelul la descrierea spațialității fenomenelor, pe care o întreprinde Kant – descriere care poartă caracterul sistematic, propriu raționamentului matematic, și care este aplicată, în cadrul conceptului de intuiție pură, explicării poziționărilor anteraționale ale judecăților sintetice apriorice ale geometriei, chiar dacă ele privesc preocuparea lui ontologică de a determina în mod exact existența spațiului – și nici prin apelul rudimentar la simplele mutații pe care le-a provocat revoluția copernicană, cea care, acționând excentric de ordinea unui nucleu iluzoriu al Universului apropiat, a permis circumscrierea adevărului în datele întregitoare ale unei cunoașteri orbitale.

În orice caz, problema include obligatoriu caracterul dinamic al constituirii spațiale kantiene și datele criticii copernicane, în toate limitele și posibilitățile care intervin necesar în ambele cazuri. La Kant, raportarea pe terenul fenomenologiei a spațiului la posibilitatea de a fi afectat de ceva este studiată prin punerea sub semnul întrebării a juxtapunerii spațiului și timpului: spațiul trebuie parcurs în momentele sale temporale, "reținut" într-o imagine totală și "recunoscut" ca un sens identic. La Kant, spațiul este o existență dependentă, atât în ceea ce privește existența sa, cât și intuirea sa. El identifică spațiul și proprietatea lui de a fi afectat de obiecte (în sensul cuprinderii lucide în cadrul lui a reprezentării imediate a lucrurilor) cu însăși intenționalitatea conștiinței, el este tocmai mișcarea conștiinței spre ceva, considerată ca posibilitate de a expune, de a deosebi, de a multiplica o impresie oarecare. În timp ce fenomenologia lui Kant este, mai întâi de toate, o fenomenologie a judecății, fenomenologia lui Husserl este mai degrabă o fenomenologie a percepției. Ricoeur concluzionează: "Această reluare a spațiului din perspectiva timpului («timpul este o reprezentare necesară, care servește drept fundament tuturor intuițiilor») marchează triumful fenomenologiei asupra epistemologiei".

7. Concluzii.

Încheiem aici studiul nostru, apreciind că paradoxul, impasul în fenomenologie reprezintă el însuși o problemă, o metaproblemă cu care ne confruntăm în aventura temerară pe acest sol mișcător. Condiția transcendentală a existenței și funcționării ființei umane cuprinde în ea și justifică această condiție de insuficiență a dilemei. Misterul transcendentului (secund) din ființă

→ Continuare în pag. 7

Venire și revenire

Mihaela-Mariana CAZIMIROVICI

Concepția lirică a Marinei Costa se așază foarte aproape de mesajele romanelor sale, constituindu-se ca parte a universului ei scriitoricesc. Se regăsesc, astfel, multe elemente comune în cele două genuri abordate.

De altfel, inclusiv ambele capitole care dau titlul acestei cărți separă, practic, aceste două puncte esențiale pe care le atinge în scrierile sale: partea aventuroasă, a călătoriei spre locuri care mai de care mai exotice, „Drumurile”, și partea de liniștire, de revenire la cuibul iubit, cu toate sentimentele expuse cald, dar și cu forța sincerității, „Dorurile”. Și mai departe, dacă vreți, nu e de mirare iubirea ei profundă pentru mare, ce pare să-i reprezinte stilul, cu venirea și revenirea ei la mal.

De altfel, marea o definește, iar poezia sa vine cu o redefinire a hotarelor sufletului ei deschis.

Până la urmă, e inerentă-mpărțirea aceasta în „Drumuri” și „Doruri”; se resimte și a fost chiar foarte bine sesizată de autoarea însăși.

Chiar dacă romanele sale implică lupte de o mare intensitate – între bine și rău, în esență – speranța nu dispăre niciodată. Nu putem spune, neapărat, că se

→ Continuare din pag. 6

propune căutării meticuloase șansa unor pătrunderi substanțiale lui, dar marginale, dimensiunea centrală a tainei rămânând ascunsă. Acest lucru nu trebuie însă să sperie și nici să demobilizeze. Condiția transcendențială, în calitate de condiție fundamentală a ființei noastre, trebuie până la urmă asumată și înțeleasă în toată plenitudinea ei, care include și taina, nepătrunsul. Nu este prima oară că am semnalat ciudata lipsă de curaj a filozofilor care, evoluând, inclusiv declarativ, în jurul dimensiunii și reperului transcendent și transcendențial, afirmând chiar credința lor în Dumnezeu, în Puterea și Creația Lui, nu recunosc substratul și dominanta supraordonatoare a aceluiași transcendent și în materialul lor științific lucrativ. Ei recunosc existența dilemelor, acordă credit unui steril hazard, care nu poate fi nici măcar definit, cu atât mai puțin interpretat, așa cum a spus și fizicianul austriac Erwin Schrödinger, unul dintre părinții fizicii cunoscute, dar fug de punerea dilemelor cu care se confruntă pe seama texturii

poate prevedea, de fiecare dată, un final fericit, pentru că pierderile sunt majore pe parcurs, însă, cu siguranță, speranța se păstrează vie.

Iată că și în poezie rămâne întreagă și ne putem referi la: „Ca într-o rugăciune/ mi-am cufundat mâinile/ în unda lui de gheață,/ mi le-am clătit,/ răcorindu-mi fața/ cu speranța lichidă.” (Rugăciune, p. 24) sau „În el palpită speranța tuturor.” (Avram Iancu, p. 26), precum și la: „un val de prosperitate/ pentru toți cei îndrăzneți.” (Vizirul Ibrahim, p. 28).

Sărbătoarea aceasta a menținerii vii a șansei la viață se evocă, de asemenea, în romane, prin ritualurile și tradițiile prezentate, iar în poezie prin dans: „O țară uitată de contemporani/ se ridică iar, în ritm de dans.” (Aici nu sunt tigri, p. 41); „Pireu”, „Peloponez”, „Fata din Atena”, „Grecia”, „Batumi” sunt alte semne ale asemănărilor cu romanele.

„Dorurile”, în schimb, scot la iveală o deosebită delicatețe și definesc propriul eu al poetei prin „Poem interminabil” și revenind, apoi, prin „Definiție”.

Stări și sentimente profunde în lupta pentru eliberarea sufletului de tristețe se împletesc cu teama pierderii iubirii – aceasta din urmă, în „Balaurul cu o sută de guri” – și teama de viață – în „Mă tem”.

Dar toate emoțiile grele sunt acoperite de bucuria iubirii, în entuziasmul și fericirea împlinirii ei, prin poeme precum: „Inelul de logodnă”, „Două verighete de aur” și „Un DA sonor”.

Prin urmare, Marina Costa reușește din nou. Pentru că în noua sa carte a atins nu numai țelul propus, ci și sufletul, prin puterea ei de a se confesa și a-și descoperi prin poezie acele profunzimi care erau oferite numai personajelor romanelor sale.

transcendente de fond, care de fapt deține sub cheie toate răspunsurile. Este necesară și în știință întoarcerea la demnitatea curată și deplină, la onestitatea deplină a conștiinței existențiale și creative; altfel, frica de ea este nu numai condamnabilă, dar și înfrânătoare în planul eforturilor de avansare pe drumul cunoașterii. Moralitatea cercetătorului, în viață și în muncă, trebuie recuperată.

„Toate încercările noastre de a ajunge la claritate s-au izbit de paradoxuri care apar fără încetare, prin care ne dăm seama dintr-o dată că întregii noastre filozofări i-a lipsit un temei sigur. Cum putem deveni acum cu adevărat filozofi? Suntem debutanți în mod absolut și nu dispunem de nici un fel de logică susceptibilă să ne furnizeze regulile, nu numai datorită măreției scopului, ci și din cauza stranieții esențiale și caracterului absolut precar al ideilor care sunt puse în joc.”

Edmund Husserl

LA RĂSĂRIT E APUSUL

Anton GAGIU

Continuare din numărul trecut

Din volumul „La răsărit e apusul”.
Capitolul IV: „Primii pași în carieră” (9)

Trecuseră acele ceasornicului de ora trei dimineața, când sună telefonul. Era operatorul din dispeceratul unității:

-Tovarășe locotenent, veniți urgent la unitate, la poarta șase a portului un soldat de-al dumneavoastră a tras vreo optsprezece cartușe într-o mașină care nu s-a supus la somație la ieșirea din port.

-A rănit pe cineva? am întrebat gândindu-mă la viețile oamenilor în primul rând.

-Nu știm. Acum anunț și alte organe.

-Plec imediat acolo, am spus hotărât.

Am ajuns la locul faptei cu taxiul (atunci mașinile de serviciu erau rare) și nu mi-a venit să cred ochilor ce vedeam. Evenimentul nu avusese loc la poarta șase (ultima poartă a portului), ci lângă aceasta, pe un drum lateral ce ducea către șantier (portul nou era în construcție dincolo de cel deja existent). Aici aveam un post care avea misiunea să verifice mașinile care ieșeau și intrau prin acest punct obligat de trecere. La câțiva zeci de metri de cabina de serviciu a soldatului, urcată pe un maidan de pământ escavat era o Dacie roșie cu număr de Neamț, cu toate ușile deschise, ciuruită de gloanțe. Am numărat nouă găuri, cele mai multe în portbagaj, iar în habitat am găsit un glonț înfipt în plafon lângă oglinda retrovizoare. Și cu toate acestea nimeni nu era rănit pentru că la fața locului l-am găsit doar pe soldatul aflat în post. Ridic portbagajul și... rămân uimit. Era plin de saci de plastic cu gumă de mestecat, prohibită pentru noi atunci, constituia marfă de contrabandă. Acesta era motivul pentru care șoferul nu oprise la punctul de control.

-Cum a fost soldat? întreb după ce verific mașina.

-Am văzut mașina că vine spre mine încă din momentul în care s-a desprins din drumul principal (cel care ducea la ieșirea din port spre poarta șase), l-am

lăsat să se apropie, la zece metri, apoi am ieșit în fața lui făcându-i semn să oprească pentru control, moment în care a accelerat venind spre mine. M-am dat la o parte, am luat arma de la umăr și am armat pentru că știam ce va urma. M-a ocolit, virând puțin la stânga și a trecut de mine. Am pus piedica la foc automat și am tras în mașină. Șoferul a pierdut controlul volanului și s-a izbit de movila de pământ, au deschis ușile și au ieșit din mașină fugind către calea ferată. Către ei nu am tras.

-Câți erau?

-Pentru că era foarte întuneric nu pot fi sigur, dar cred că am văzut trei siluete. Între timp ajunsese la eveniment și secretarul de partid al unității, un ofițer perfid, de factură morală îndoielnică și foarte alunecos.

-Bine soldat că nu ai rănit pe nimeni, ai acționat foarte bine! l-am încurajat eu.

-Băi locotenente, mi se adresează secretarul de partid (el era doar locotenent major) ai dat de dracu, ai belit-o (limbaj de secretar de partid) cu ce a făcut așa aici!

-De ce? Pentru că a acționat foarte bine, un grup de trei persoane nu s-au supus la somație și au încercat să scoată din port marfă de contrabandă.

-Ce somație? Ce contrabandă?

-l-a somat prin voce și pentru că nu au oprit și au încercat să-l lovească cu mașina a tras în plin... în mașină, am spus.

-Și dacă-i omora?

-Nu a tras să-i omoare, așa că nu mai vă faceți probleme din punctul acesta de vedere. Apoi marfă de contrabandă e sigur, vă rog să vă uitați în portbagaj. S-a uitat și s-a convins.

-Ce facem? am întrebat.

-Punem marfa în mașina mea, mergem la unitate să raportăm evenimentul, iar mâine anunțăm și miliția. Soldat, se adresează el ostașului care era în post, nu se apropie nimeni de mașina asta! Ajunși la unitate am verificat sacii cu gumă de mestecat. Erau cinci, dintre care prin doi trecuseră gloanțele și cam stricară marfa, dar trei care se aflau dedesubt, erau întregi. Ce

spune secretarul de partid?

-Iei tu un sac, eu unul și unul pentru comandant dintre cei neloviți, iar pe ceilalți doi îi predai la PCTF. Pe al meu mi-l pui în mașină (era vorba de mașina lui personală). Am făcut așa cum mi-a zis, numai că la el în mașină am pus unul din sacii loviți de gloanțe, iar pe ceilalți patru i-am predat la PCTF (punctul de control pentru trecerea frontierei) și am întocmit proces verbal de predare-primire, așa cum era procedura. În ziua respectivă pe la ora zece sunt chemat de către ofițerul de contrainformații (din nou el!).

-la spune cum a fost aseară? m-a luat la întrebări tovarășul locotenent-colonel Dinicu de cum am intrat la el în birou. l-am povestit și...

-Și ce ziceai că ai făcut cu guma de mestecat?

-Am predat-o la PCTF.

-Ce vorbești?

-Cât ai predat?

-Patru saci.

-De ce doar atât, dacă în mașină au fost șapte?

-În primul rând în portbagajul mașinii nici nu ar fi încăput șapte saci, în al doilea rând am aici procesul verbal pe care l-am întocmit la fața locului semnat de mine, de secretarul de partid și de soldatul din post care a executat focul. l-l arăt. Studiază procesul verbal, apoi...

-Păi aici scrie de cinci saci?

-Da. Dar unul era făcut praf pentru că trecuseră prin el nouă gloanțe.

M-a privit. Părea că înțelege. A

zâmbit. Nu m-a întrebat unde e, așa lovit cum era. I-aș fi răspuns fără să ezit că e la secretarul de partid, locotenentul major Victor Nae. Dar probabil știa și din această cauză nu a mai întrebat nimic. Ceva mai târziu am înțeles de ce secretarul de partid îmi spusese să opresc un sac de gumă și pentru comandantul unității. Știa că acesta apreciază activitatea mea și spera ca ducându-mă cu o astfel de propunere la el, un colonel de o cinste și corectitudine exemplară, model pentru noi tinerii ofițeri, mi-ar compromis definitiv relația cu acesta. Nu m-aș fi dus cu o astfel de propunere la acesta în ruptul capului. Așa că am sesizat și eu cu ocazia acestui eveniment adevărata față a unor oameni cu funcții de răspundere din cadrul unității. Mă pregătisem psihic pentru a îndura toate privațiunile unei funcții de comandă pentru mult timp, când după mai puțin de doi ani la comanda unei subunități în port într-una din zilele lunii iunie am fost chemat în biroul comandantului de unitate. Obişnuit cu chemările pe la secretarul de partid sau ofițerul de contrainformații pentru fel de fel de abateri ale subordonaților, mă gândeam că și acum există vreo boacănă mai mare făcută de cineva din subordine și trebuie să dau socoteală, dar... În birou la comandant mai era o persoană, un colonel mic de statură, brunet, cu o mustață șmecherească și privire vicleană. Îl cunoșteam din auzite, era secretarul consiliului politic al marii unității. „Ce-o vrea ăsta de la mine?” m-am întrebat de cum l-am văzut. Pentru că era clar că el avea ceva cu mine și nu comandantul unității.

-Să trăiți tovarășe colonel! Am spus eu șefului meu privindu-l însă și pe celălalt și dându-i de înțeles că și pentru el este valabil salutul meu ostășesc.

-Tineri ofițer, începe comandantul să mă introducă în subiect, tovarășul colonel Turbatu vrea să vorbească cu dumneata, așa că eu vă las singuri, a spus și s-a retras din propriul birou comandantul meu de unitate colonelul Gheorghe Podeanu. Colonelul brunet m-a invitat să iau loc pe un scaun în fața lui. Am simțit cum privirea aceea de viezure mă sfredelea și că-mi pătrundea în trup ajungându-mi până în măruntaie.

-De unde ești măi Luca Burlacu? Pe moment nu i-am răspuns pentru că eram surprins. Voia să discute cu mine și

nici măcar nu aruncase o privire pe dosarul meu de cadre? Dar, mi-a revenit repede. Voia doar să înceapă o conversație într-un fel domol.

-Din Muntenia, am spus evaziv.

-Da, lasă că știi, ești din Dâmbovița. Podeanu mi-a vorbit foarte frumos despre tine.

-Nu este decât un motiv de bucurie pentru mine. Eu mă străduiesc permanent să nu-l dezamăgesc.

-Nu te-ai săturat de activitatea pe care o desfășori aici?

-Nu. Cum să mă satur după mai puțin de doi ani?

-Îți place?

-Da. Am devenit ofițer pentru că așa am dorit de copil, iar nu pentru a-mi găsi un refugiu.

-Uite, noi ne-am gândit să vii în consiliul politic instructor cu munca utc (uniunea tineretului comunist). Ce zici?

-Sună măgulitor, dar nu am experiența necesară, am doar douăzeci și cinci de ani și cred că și pentru această funcție în afara de tinerete îți mai trebuie să ai și ceva experiență.

-Da. Așa este. Dar tu ai ceea ce mulți din generația ta nu au: ambiție, pregătire, seriozitate și te-ai ocupa de un domeniu care ți-ar veni ca o mână, având în vedere înclinațiile tale artistice. Chiar era documentat în ceea ce mă privea.

-Ce ar presupune această activitate?

-Să lucrezi cu tinerii din marea unitate, cu toți, indiferent dacă sunt ostași, subofițeri sau ofițeri și să cuprinzi toate cele șase unități pe care le avem în această parte de țară de la frontieră.

-Tovarășe colonel propunerea dumneavoastră mă măgulește. Nu spun „nu”, dar nu spun nici „da”. Dați-mi un timp de gândire.

-De ce ai avea nevoie de timp de gândire?

-Să vorbesc și eu cu soția. Ea se pregătește pentru facultate și ar însemna să fim mult timp despărțiți.

-Ce greutăți ai?

-În afara de faptul că stau cu chirie de doi ani și nu am casa mea, nu am altă greutate.

-Poate rezolvăm problema aceasta. De cât timp ai nevoie?

-De două zile.

-Bine. Îi spui lui Podeanu hotărârea ta și mă va anunța el. Aș putea spune că întâlnirea cu acel om mi-a marcat

existența și veți vedea în paginile următoare de ce. Nu a fost greu s-o conving pe Maria că această promovare va fi de bun augur pentru amândoi, mai ales când i-am spus că e posibil să primim și locuință. Mai devreme de două zile i-am transmis colonelului Podeanu hotărârea mea. La două zile după ce i-am dat răspunsul am primit ordinul de mutare pe funcția de instructor cu munca utc la marea unitate. M-am integrat foarte repede în noua poziție mai ales că intrasem în organul de partid al marii unități, eram membru al consiliului politic de drept. Așa că participam la toate ședințele în care se făceau fel de fel de analize și luam contact cu toate problemele care aveau loc pe șase sute de kilometri de frontieră. La câteva zile după ce am intrat în pâine sunt anunțat de către ofițerul de serviciu pe unitate că sunt chemat de colonelul Valeriu Tolocea comandantul marii unități. Ar fi trebuit să fiu neliniștit pentru că auzisem de faima acestui om. Cine intra la el ieșea transpirat indiferent despre ce problemă era vorba, dar nu eram pentru că probabil mă chema să mă cunoască.

-Să trăiți tovarășe colonel! Sunt locotenent Burlacu, m-am prezentat la ordinul dumneavoastră! am spus din ușa uriașului birou după ce am intrat. Și-a ridicat privirea din teancul de hârtii pe care-l avea pe birou, și-a dat ochelarii după nas, a ridicat privirea spre mine așteptând să se volatilizeze fumul de țigară din fața sa...

-De când ai venit aici?

-De cinci zile, am răspuns.

-De ce nu te-ai prezentat la mine?

-Nu mi s-a spus...

-Cine trebuie să-ți spună măă? Aproape că se răstăia la mine.

Deja începuse să-mi circule sângele prin vene mai repede. Tu nu știi regulamente? Nu știi că atunci când mergi într-un nou post trebuie să te prezinți la comandantul unității?

-Mă scuzați, dar dumneavoastră sunteți comandantul marii unități...

-Măi, dar tu mă uimești! Sunt și al unității! Comandamentul acesta din care faci și tu parte acum are număr de unitate militară, ai înțeles?

Va urma

POEME

Al. Florin ȚENE

A plecat cercul

*Cupola albastră și cu ringul luminate feeric
Sub care s-au împlinit visele ne visate de noi,
Acrobați, pantere, fachiri, toate cuprinse sferic,
În ochii noștri inundați de imagini adunate roi.*

*...Și fete frumoase dansând pe sârmă zâmbind
Sfidând gravitația zboară sub cupola albastră
Până în speranțe, până în clipa în alb levitând
Până în emoția inimii și în privirea noastră.*

Sunt poetul esențelor tari

*Sunt poetul esențelor tari
Ce sorb din apa lui Hristos,
Când pe drumul confuziilor mari
Înțelepciunea mă face mai frumos.*

*Un ochi mă urmărește-n sine,
În cale crescând confuzii de lumini,
Ce mă duce-n tăcerea care vine
Sub atâția ochi divini.*

*Sunt poetul esențelor tari
Și beau măduva cuvintelor din mers,
Dacă prin vreme anii îmi sunt mai rari
Cineva muntele de păcat m-i l-a șters.*

*Mai trăiesc vremea inimii înduioșate
Și-a timpului dragostei dintâi,
Mai sorb esențe cu păcate
Când te roagă Poetul să rămâi...*

*Sunt Visătorul esențelor tari,
Un ins grăbit spre ce-o să fie,
Las clipele mele de armăsari
Să mă tragă-n veșnicie...*

*Sunt poetul esențelor tari
Călătorind într-o caleașcă de Poezie.*

Adevărul din acrostih

*Această pagină de timp o scriu cu maci
Elimin minciuna cu un verb curajos,
Lumea se ascunde în păduri fără copaci,
E vremea să iau poteca în spate și să pornesc pe jos
S-au să mă refugiez în fraze fără cuvinte,
Atunci când tai unghiile substantivului picior,
O bucurie stârnesc în ciorap
Durere întoarsă pe dos în mănua pierdută-n pridvor,
Negație ce nu neagă nimic pe lume,
Acceptare botezată astăzi fără nume.*

*E vremea să privim oglinda oglindită-n alta
După ce ieșim din cuvinte mincinoase,*

*Atunci toți zeii se întorc din Malta,
Tăcerea trece în imne și-n clipe păguboase,
Iubiri ne știute cum nu ne cunoaștem viitorul,
Totul s-a măcinat până la vene, până la oase,
Inodore și inodore precum dorul,
Cuvânt strecurat în inimile rămase.*

*Acum putem să ne citim viața pe dos,
Raport între trăire și sfârșitul poeziei,
O lume ne așteaptă într-un spațiu lăptos,
Fumurie precum toamna arămind aracii viei,
Atunci când fur un vis de pe buzele femeii
Tăcută cu poala plină cu struguri dulci.
E vremea fluturilor hălăduind prin lunci
Mai rodnică în sfârșit când se nasc și prunci.*

Sunt frumosul nebun

*Sunt frumosul nebun ce mai caut
Amintiri pe bănci părăsite și despereche,
De nicăieri aud un cântec de flaut
Ce curge în râu dinspre ureche.*

*E banca crucea mea de-o viață
Clipe răstignite pe lemnul putred tac
În genunchi mă întorc ca la o povață
Frumos nebun la început de veac.*

*Pe bănci părăsite și despereche
Trecute amintiri în vitralii pier
Într-o catedrală de suflet veche
Mă întorc nebun frumos și mai sper...*

Rolul de frunte al povestitorului în marea literatură rusă

George PETROVAI

Scriitorii se deosebesc printr-o serie de însușiri (spiritul de observație, ideile dezbătute, limbajul întrebuintat, talentul de povestitor etc.), toate aceste componente, în împletirea lor subtilă și armonioasă, contribuind la formarea stilului și la punerea în evidență a artei cu care este înzestrat (mai mult sau mai puțin) fiecare dintre slujitorii cuvântului scris.

Tocmai de aceea este foarte dificil, ba poate că de-a dreptul riscant, să faci distincție între scriitorul artist și scriitorul povestitor. Totuși, chiar în marile literaturi identificăm artiști mai degrabă cu vocația povestitorului decât cu cea a profunzimii ori a amplitudinii ideilor abordate.

Făcând această afirmație nu-i am în vedere pe povestitorii de meserie (H.Cr.Andersen, frații Grimm sau Petre Ispirescu), ei înșiși artiști de-o factură aparte – cea a basmului mereu încântător și de-a pururi nemuritor, ci gândul mă poartă la harul inegalabil al acelor artiști care narează scene de viață cu cuceritoarea ușurință cu care oamenii obișnuiți se mișcă, respiră și mănâncă...

Iar literatura rusă este plină ochi de adorabili povestitori. Firește, primul în seria acestora este Nikolai Gogol, cel din a cărui Manta vor ieși adevărați titani și cel care niciodată nu și-a dezmințit excepționala înzestrare de povestitor (ba sarcastic, ba duios, dar mereu irezistibil, în pofida paseismului său), nici în grațioasele scrieri ale tinereții – Serile în cătunul de lângă Dikanka, nici în cele de mai târziu (Taras Bulba, Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici, Nasul, Mantaua), pentru ca în comedia Revizorul și, mai ales, în romanul neterminat Suflete moarte să atingă adevărate culmi privind misiunea artistului în societate și meșteșugul înaripat al acestuia de-a transmite cititorilor opiniile sale.

Iată „fermecătoarele povestiri cu draci și vrăjitoare din Serile în cătunul de lângă Dikanka” (Dumitru Solomon în Prefață la Mirgorod) unde, cu grație și dezinvoltură, Gogol și-a diseminat fantasticul său încărcat de umor și duioșie, dar iată și povestirea VII, povestire despre care criticul Bielinski avea să noteze la vremea aceea că fantasticul nu i-a prea reușit autorului, întrucât acesta a oferit un abuz de amănunte despre VII, mai marele spiridușilor, încălcând astfel regula potrivit căreia o fantomă descrisă detaliat își pierde caracterul metafizic și rămâne doar monstruoasă...

Pentru noi românii povestirea are o semnificație aparte, asta deoarece episodul cu goana nocturnă a filosofului Homa aburcat în cărca vrăjitoarei, a fost preluat de Caragiale și inclus în nuvela sa Calul dracului.

Cu toată aparenta sa îndepărtare de problematica rusă a vremii din pricina călătoriilor întreprinse și a șederii sale îndelungate în străinătate, totuși, Ivan Turgheniev a rămas rus get-beget pînă la moarte.

Este adevărat că el se simțea atras de confortul și civilizația Apusului, îndeosebi de civilizația și spiritualitatea franceză. Dar tot atât de adevărat este că, occidentalizat până în vârful unghiilor, Turgheniev dorea cu aprindere ca Rusia să-și rezolve gravele probleme de esență feudală cu care se confrunta.

Cu siguranță că ăsta-i unul din motivele pentru care el scrie Povestirile unui vânător așa cum le știm, carte care se poate spune că reprezintă piatra unghiulară a întregului său edificiu cultural-conceptual. Apar în această carte personaje memorabile așa ca Hori și Kalinîci, îi întâlnim pe moșierii Viaceslav Harionovici Hvalînski și Mardari Apolonîci Stegunov (frați buni cu cei doi Ivani certăreți ai lui Gogol), facem cunoștință cu buna moșiereasă Tatiana Borisovna și cu parazitul de nepotusău, dar mai ales îi cunoaștem pe băieții care-și pasc caii în lunca Bieiei și se dovedesc neîntrepuți povestitori despre domovoi și vodianoii.

De altminteri, acestei cărți i se datorează exilul scriitorului la moșia sa de la Spasskoe-Lutovinovo pentru o perioadă de 21 de luni, exil ordonat de țarul Nicolae I. Dar tot ei i se datorează în bună măsură și urgentarea de către țar în anul 1861 a reformei agrare (abolirea iobăgiei).

Cu toate că propriu-zis F.M.Dostoievski nu este un povestitor de talia lui Gogol sau Turgheniev, două sunt argumentele care ne obligă să-l includem în galeria celor mai iluștri condeieri ruși ai tuturor timpurilor:

1) Dintre toți scriitorii care au ieșit din Mantaua lui Gogol, Dostoievski este artistul-gânditor căruia cultura universală îi datorează cel mai mult, nu doar în ceea ce privește strălucita sa contribuție la dezvoltarea literaturii de investigație și minuțioasă analiză psihologică, ci și în ceea ce privește prestigiul imprimat existențialismului creștin;

2) Dostoievski cultivă cu succes fantasticul în povestirile Bobok și Visul unui om ridicol, scrieri pe care el însuși le-a intitulat Povestiri fantastice. Dar mă grăbesc să precizez că este un fantastic diferit de cel gogolian, căci – am putea spune – este un fantastic mult mai intelectual, adică lipsit de draci, spiriduși și vrăjitoare.

Povestirea Bobok, de pildă, surprinde un captivant dialog sepulcral între decedați de diverse vârste, ocupații și condiții sociale: un general, un funcționar lingușitor, o cucoană arțăgoasă, o fetișcană ușuratică, un escroc lipsit de scrupule etc., dialog din care – grație angajamentului morților că în această postură nu mai are nici un sens să mintă – aflăm păcatele tuturor aceloră despre care se poate spune că la țanc și-au dat obștescul sfârșit.

Iar Visul unui om ridicol relatează visul fabulos al unui personaj fără nume, de care toată lumea râde și care taman pentru acest motiv decide să se sinucidă. Nu apucă să o facă, deoarece adoarme cu pistolul așezat în fața lui. În vis are loc o translație de planuri, astfel că personajul ridicol se vede pe sine mort, așezat în coșciug și apoi depus în întinericul de nepătruns al mormântului.

Absolut toate amănuntele oferite de acest fals sinucigaș sunt cutremurătoare prin precizia lor maladivă,

prelungită dincolo de existență: picăturile de apă care-i cad pe ochiul stâng exact din minut în minut, invocarea Stăpânului Universului și pe urmă zborul prin spațiile incommensurabile, pentru ca în final să aterizeze pe o planetă ce ne este înfățișată ca o reeditare a Pământului.

Dar un Pământ paradiziac, unde nu se cunoaște ura, minciuna și suferința, căci locuitorii acestei planete se supun doar armoniei și iubirii. Însă după pătrunderea omului ridicol în această lume a inocenței începutului, locuitorii încep să cunoască minciuna, nedreptatea și violența, și toate astea le fac mare plăcere. Degeaba mai protestează personajul nostru împotriva răului devenit dominant; este prea târziu și nu face decât să-și ridice locuitorii planetei în cap...

Ce folos, notează scriitorul cu amară ironie, că personajul s-a trezit cu sentimentul înviorător că deține un adevăr neștiut de ceilalți semenii: n-a scăpat de apelativul „ridicol”, ba mai mult, după ce începe să împărtășească pe ici, pe colo din experiența acumulată în vis, ascultătorii îi râd în față și-i spun că a luat-o razna cu propovăduirea iubirii aproapelui.

Despre apolinicul Lev Tolstoi se poate spune că vâna sa de povestitor răzbate mai degrabă din adorabilele povești scrise pentru copii și din tulburătoarele nuvele scrise la bătrânețe (Părintele Serghi, Hagi Murad) decât din marile sale romane, unde (îndeosebi în *Învierea*) el „sacrifică” farmecul povestirii în favoarea documentației și a temei social-politice de mare gravitate, pe care o urmărește cu perseverență și o dezbate cu pasiune: libertinajul tinerilor nobili, prostituția, transfigurarea morală a unora dintre personaje.

Fără a uita măcar o clipă de talentul narativ al lui Anton Cehov din încântătoarele lui schițe și nuvele (Chirurgia, Nuntă cu general, Majurul Prișibeev, Stepă, Salonul nr.6, Casa cu mezanin etc.), precum și de rolul pe care el l-a avut la dezvoltarea literaturii ruse prin aplecarea asupra vieții omului mărunț, nu trebuie pierdut din vedere mai ales Ivan Bunin, acest ultim clasic rus.

Aidoma lui Turgheniev, Ivan Bunin a trăit ani mulți în străinătate. Dar dacă Turgheniev a făcut-o din niște capricii specifice condiției sale de nobil înstărit, la Bunin – aristocrat contemporan cu suita de dezastră generate de ascensiunea bolșevismului – refugierea în străinătate a fost o necesitate impusă de conjunctura dușmănoasă chiar și la adresa unor moșieri scăpătați, așa cum se prezenta la acea vreme familia scriitorului nostru.

Întreaga operă a lui Bunin, pentru care în anul 1933 a fost răsplătit cu Premiul Nobel (primul dintre ruși), este străbătută de nostalgia după viața patriarhală a Rusiei de altădată, cu „parfumul din alte vremuri” al conacelor boierești, în care – ne spune scriitorul în povestirea *Merele Antonovka* – „era obiceiul să se sporovăiască pe înserate, în penumbra amurgului, când luminile nu s-au aprins încă”.

Iar opera sa din perioada exilului este marcată de dorul fără leac după patrie: „Și iată că m-am întors cu gândul la acele nopți de altădată, nopți de toamnă, aproape uitate, pe care le trăisem cândva în copilărie, în stepa deluroasă și săracă a Rusiei Centrale”, se confesează el în *Noaptea târziu*, după ce Parisul se cufundase în somn.

Scrierile sale, între care se remarcă nuvela de mari dimensiuni *Satul*, nuvelă de un realism sumbru și depriment,

parcă sunt fragmente ale unei simfonii sfâșietor de nostalgică după un trecut de neuitat, dar și tablouri uimitor de precise, desenate cu creionul dorului de țară și împlinite cu culorile aleanului. Indiscutabil că în precizia descrierilor Bunin se dovedește cehovian, pe când în lirismul evocării „cuiburilor de nobili” el își vedește filiația turghenieviană.

Chiar dacă Maxim Gorki (adevăratul lui nume este Alexei Maximovici Peșkov) a ajuns prietenul lui Lenin și într-atât de bolșevizat, încât – pastîșându-l pe Dostoievski cu Mantaua lui Gogol – Lenid Leonov anunța că „Noi toți (scriitorii proletari, nota mea, G.P.) am ieșit din mîneca largă a lui Gorki”, aptitudinile sale de povestitor nu pot fi contestate, dovada acestor însușiri el făcând-o încă de la primele povestiri (*Makar Ciudra*, *Bătrîna Izerghil*, *Hanul* și *feciorul său* etc.).

Iar trilogia autobiografică *Copilăria-La stăpân-Universitățile mele* constituie mult mai mult decât relatarea vieții plină de privațiuni a lui Alexei, la bunicii dinspre mamă când era doar de-o șchioapă, apoi – după ce a mai crescut – la diverși stăpâni și în final la Kazan, oraș în care intenționa să urmeze universitatea.

Prin aria ei de cuprindere în timp și spațiu, precum și prin numărul mare de persoane cu care tânărul Alexei vine în contact în decursul anilor și al peregrinărilor, trilogia poate fi considerată o reușită frescă a epocii.

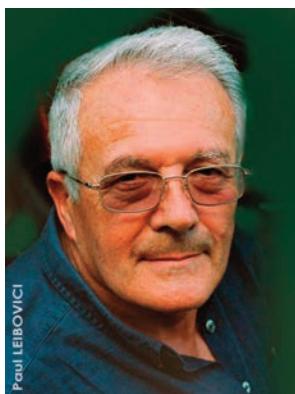
Fără discuție că, așa cum reiese cu prisosință din trilogie, bunica a fost ființa cea mai dragă și mai apropiată de oropsit, îndeosebi după moartea mamei sale, cea dintâi care l-a modelat cu bunătatea ei și cu harul ce-l avea de-a povesti și recita, în felul acesta pregătind sufletul copilului pentru receptarea frumosului și cunoașterea emoției artistice: „Tare le mai plac diavolilor soțiile! îi istorisește bunica nepotului. Parc-ar fi copii mici, nu alta. Odată spălam rufe în baie și mă apucase miezul nopții. Ei, să fi văzut cum s-a deschis fără veste ușa cuptorului și a început să toarne la drăcușori, care de care mai mărunței. Erau și roșii și verzi și negri, ca gîndacii. M-am repezit la ușă. Aș! Unde era chip de ieșit! M-am împotmolit în grămada de draci, care umpluseră baia, de nu te puteai întoarce. Și mi se împleteau printre picioare, mă apucau și mă zgâlțâiau. N-aveam cum să-mi fac cruce. Erau păroși, moi și calzi, ca niște pisoai. Doar că umblau toți pe picioarele dinapoi. Se învârteau peste tot, se zbeugiau și rânjeau cu niște dințișori ca de șoarec. Aveau ochii verzi, cornițele abia le ieșiseră și stăteau ca niște cucuie, iar codițele bârligate ca la porci. Dumnezeu sfinte! Am căzut leșinată...”

Dintre scriitorii sovietici de după Gorki, cu siguranță că cel mai înzestrat povestitor este kirghizul Cinghiz Aitmatov. A făcut din plin dovada înzestrării sale de narator chiar de la apariția splendidei nuvele *Geamilia*, un emoționant poem închinat dragostei atotbiruitoare.

Talentul lui de excepțional povestitor iese în evidență și din scrierile sale de maturitate, precum romanele *O zi mai lungă decât veacul* și *Eșafodul*, în care încântarea cititorului este permanent ținută trează atât prin fluenta istorisirii și prin suplețea criticilor la adresa regimului totalitar, cât și prin fermecătoarele povestiri concepute aidoma unor paranteze, ca de pildă tulburătoarea istorie a *mankurtului*, povestiri care au menirea să dilate și să îmbogățească acțiunea din punct de vedere emoțional și artistic.

CAP VERT (AFRICA)

Paul LEIBOVICI

Cartea mea „JURNAL de Călătorie” apărută și difuzată în România 2018 conține trasee, întâmplări, amintiri personale din numeroasele excursii prin continentele lumii: AUSTRALIA, NOUA ZEELANDĂ, BALI, AFRICA și CHINA. În decursul anilor am străbătut meridianele și paralele, mi-am însemnat numeroasele puncte geografice, impresii personale despre natură și populație. Desigur, aceste aspecte sunt personale. Și totuși unul din continente m-a atras ca un magnet „AFRICA” și cu deosebire „CAPUL VERDE” Republica „Capul Verde” este situată în regiunea Macaronesia în largul coastei Africii de vest. A devenit independentă în 1975. Insulele au fost descoperite de venețianul ALVISE DA CA'DA MOSTO. Complexul se află la 329 mile de DAKKAR. CIDA de VELHA - centrul istoric vechi al orașului Ribeira Grande - a fost înscris în anul 2009 în patrimoniul UNESCO.

Încă din 2007 s-a organizat Festivalul de jazz CESARIA EVORA VERDIA în luna iunie. În acest capăt de lume, care ani de zile a stat ascuns, neștiut, necercetat. Și iată-l descoperit și valorificat. Trebuie spus că suntem doar la începutul cercetărilor, iar prevederile sunt generoase. Au avut loc peste 200 de evenimente cu caracter cultural-artistic. De asemeni la Festivalul

filmului de la CANNES a fost prezentat filmul despre CAP VERT - care a îndemnat iubitorii de turism să pornească, fără greș, spre acest colț - destul de necunoscut de masele de turiști. Valea lui PAUL (vallee de Paul) este fără îndoială cea mai majestoasă din insula SANTO ANTAO, din nord-estul arhipelagului CAP VERT. Aici mâna locuitorilor n-a intervenit pentru a construi case tradiționale sau pentru construirea de trasee care ar putea lega fermele și cătunele. În acest mod s-ar progresa nespun, înlesnind atât cunoașterea locurilor, dezvoltarea agriculturii și perfecționarea meșteșugărească. Odată cu primăvara principalele așezări pentru a devenii itinerare turistice, trebuie mai întâi amenajate. Localnici necesită atât o pregătire cât și o încurajare materială în scopul dezvoltării unor baze turistice. Pe aceste trasee lipsesc case de odihnă, mici hoteluri, restaurante. Extensia electricității cât și aprovizionarea cu apă curentă, e direct legată de dezvoltarea în viitor a unei regiuni turistice. În acest mod s-ar rezolva problema sărăciei care se observă la tot pasul. Din punctele subliniate mai sus, regiunea SANTO ANTAO este cea mai defavorizată. Institutul național de statistică precizează faptul că 46% din populație (40000) locuitori trăiesc cu 1,90 dolari pe zi. CAP VERT, de-a lungul Senegalului, deține timp de apr. 20 de ani locul de prim ordin în privința luptei împotriva sărăciei din Africa. Într-o statistică din ultimii ani, ocupă unul din primele 5 locuri prin îmbunătățirea standului economic. Aceasta se datorează stabilității politice, ca una din coloniile portugheze. Cap Vert și-a câștigat independența în 1975. Până nu demult activitatea turistică s-a axat în jurul stațiilor balneare a

celor două insule SAL și BAO VISTA. Din păcate au fost neglijate eforturile balneare a insulelor Santo Antao, Sao Nicolau Fogo și Santiago. Cap Vert a investit mult în amenajarea unor hoteluri de lux, având în vedere faptul că turiști caută în primul rând comoditate. Parcurile naționale sunt punctele de atracție pentru turiști și în special ne-a atras primirea din Citade Velha - un orașel la est de Praia. Am remarcat îmbunătățirea legăturilor marine și a celor aeriene între micile insule (7 aeroporturi din care 4 sunt internaționale). Culturile de pe terase și pante vertiginoase, precum SANTO ANITA prezintă un spectacol unic și grandios în care alternează munții abrupti, văile luxuriene, canyonurile aride și stâncile înspăimântătoare. De altfel, într-o discuție cu unul din directorii stațiunii ne-a declarat „facem eforturi de oferii vizitatorilor servicii cât mai diferite în ceea ce privesc călătoriile, excursiile”. Astfel am creat Institutul de turism autonom care are numeroase legături directe cu marele companii de turism. În primul an de activitate al institutului au fost investite 850 milioane de euro din partea Uniunii Europene. De asemenea, prin evaluarea cât mai exactă a potențialului turistic în anumite zone, populația locală și-a îmbunătățit standul vieții familiare. Arhipelagul și-a propus ca proiect de viitor amenajări maritime și o luptă permanentă contra poluțiunii. Ați petrece un concediu la CAP VERT devine din ce în ce mai interesant pentru amatorii de aventuri turistice.

Și totuși, pentru turiști reprezintă un „adevărat paradis” iar de Orizontul sălbatic, te poți îndrăgosti chiar de la prima vedere!...

POEM

Gandy-Romulus R. GEORGESCU

... și dacă vrei: LASĂ-TE: ECLESIASTĂ! - și și dacă vrei...

(Fiui-cemeLOR: Oliviei-Iphigenei CPN.DP/Georgiei-Esterrei!)

(I) Lasă-Ți ZIUA să curgă-ntru Legea de-a-nfiripare și-a-ntrupare Ei -
de vrei să nu te-ajungă pre nicio geană a oldCopilăriei:
Răutate/a Ei -
ehei: dacă vrei! (?)

(II) Lasă-Ți LACRIMA să curgă-ntru lin-înșiroiREA Ei -
de vrei să nu te-adânce limpidea-nsărata: Rana Ei!
o, geamăna-nflorată de pre obrajii tei...
ș-apoi cu Ei:
față-către-față la Dumnezeu: merge-vei! -
și fie-ce rid: un înger de plată fie-Ți din TREI...
ole-olelei: dacă vrei! (?)

(III) Lasă-Ți NORUL-de-vânt-călătorul: p-OCHII TEI
să-și rupă strunele-i
de vrei să nu te fărme DORUL drept în Miezu-Urgiei
INIMEI -
și numai de-atunci: TORNADĂ, ca pe Zefire, o, Blândo: culege-
vei
pentru înSomnul neTrecător de-al vecinic vecinicii:
zice-vei: O, Mater Dei: alelei-aleLuiEi: dacă vrei! (?)

(IV) Lasă-Ți doară: LUMINA (cea: mal Creiată!) s/pre
zămislire(a)-i:
sineșei Ei -
de vrei s-o pipăi-vezi pe-acee' A inLUMINEI den a
nonCREAȚIEI -
vaieEi: întru TOATĂ TABOTABOREEICA EI! -
o, Tempeste-Edenuri, numai atunci TUO, avaro: rostogoli-vei,
moșteni-vei:
și ca Proprietară-Roabă: a Schimbării-Feței-Hristicului: fi-vei! -
vei Fi: AVE-AVE-I: dacă vrei! (?)

(V) Lasă-Ți și CLIPA să treacă întru deliraREA-i de-Lirică
CLIPĂ-a-Ei:
de vrei să nu-i fi TUO: Zăgază-ZiziFiică-n forma înLemnitei:
a ubicuei non-Formei: SINEI EI! -

ș-atunci va să se Lepede: repede-repede: o, întru-îngerirea-Ți
Îngerirei! -
și-un: sic tranzit gloria mundi, o, iară: mur-muri-vei!...
și-un: Panta REI: dacă-înTUO: vrei! (?)

(VI) mai Lasă-Ți și MÂNA precum CĂLCĂIA numai ȚĂRÂNEI:
de vrei:
cu mult Trecătoriu-Ți TRUP să dai Vămile Ei:
nirVANEI! -
o, și de iară atunci: din Paradis-în-Paradis rătăci-vei
(Pierdute? - PIERDUTO?) rătăci-vei...
și deodat': ACASA purce-vei... purce-vei...
căci numai Ast-felă: pradă ușoară: la VREMEA-VREMEI:
o, ECLESIASTICO: fărDeșertă: ECLESIASTĂ fi-vei!
Amin-ei: pre VOI-TOȚI: DUMNEZEI: dacă vrei! (?)

(VII) și mai când îți vei
fi Lăsat CERUL-nstelat, o, mai Tot făr'-de-Stelele-i:
de vrei:
să-Ți mai fie-i ca-ntru cel bătut Joc-de-Șotron cu Piatra-Pietrei,
din dulce-amara-i Copilăriei...
dintru Ființa-înFiinței de-împITRITEI:
o, iată-Le: utopii din înScârțâite care-cu-Boi: Neamul
NEVOIEI! -
și visări-împletite, o: Ne-Tîmpo: DOMNULUI: cere-I, o: tot ce
vrei cere-I:
ș-atunci: ca simple aievuri 'Ți vor trece: munți-Soare-preApe-
Tei-
văzduhuri ș-adânCeri, o, AVE-i:
ca Amintirării căzânde: castane coapte pe-alei...
ori Sfînte Floride-de-TEI...
pe-alei-alelei, pui-de-Lei:
dacă-TUO: vrei!

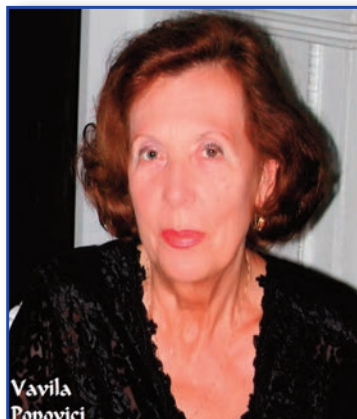
(VIII) Dar pân' la TOT-și-TOATE dintru Totul întru Toatele-i:
Lasă-Ți ZIUA să curgă-ntru Toată-nFiripare
și-nȚrupare Legii Ei:
de vrei
să nu te-ajungă pe nicio geană a înCopilei:
de-a-nCopilăriei Ei:
o, Răutatea-Răutății Ei
și și a Șicanei Ei -
privește-O doară-n Himerici Ochii Ei:
și dați-vă Binețe ca-ntre Zee-Zei:
O, Tempora! O, Mores! = a' Vremii Temei:
pe-alei-AHEI: și și TUO: dacă vrei! (?)...

Târgoviște(a)-Valahă, 31 octombrie 2019!

DESPRE VANITATE

„Jumătate din răul făcut pe această lume se datorează oamenilor care vor să se simtă importanți.” – George Eliot

Vavila POPOVICI

Vanitatea este o credință exagerată în propriile abilități sau în atractivitatea față de alții. Dicționarul o definește ca ambiție neîntemeiată; o asemuiește cu dorința de a face impresie; orgoliu, trufie, îngâmfare, înfumurare, deșertăciune, zădărnici. Răsfoind mai multe dicționare mai găsim: „încredere exagerată în calitățile proprii”, „atitudine de superioritate nejustificată față de alții; semeție, fală; fudulie”, „opinie foarte avantajoasă, de cele mai multe ori exagerată, asupra valorii sau importanței personale”, „părere foarte bună, adesea exagerată și nejustificată, despre sine însuși, despre valoarea și importanța sa socială”, „atitudine de înfumurare sfidătoare și disprețuitoare” s.a. Peste tot conotația atitudinii este negativă și de repudiat.

Anterior secolului al XIV-lea, acest termen nu avea astfel de nuanțe narcisiste și însemna doar deșertăciune. Expresia slavă deșartă este considerată acum ca un sinonim arhaic pentru vanitate, dar inițial a însemnat mândrie inutilă, adică lăudăroșenie nejustificată.

În multe religii, vanitatea, în sensul său modern, este considerată

o formă de auto-idolatrie prin care omul se compară cu măreția lui Dumnezeu de dragul propriei imagini. În învățăturile creștine, vanitatea este un exemplu de mândrie, unul dintre cele șapte păcate capitale. Din punct de vedere filozofic, vanitatea poate fi considerată o formă mai largă de egoism și mândrie.

În arta occidentală, vanitatea a fost adesea simbolizată de un păun sau în termeni biblici de „Desfrânata Babilonului”. În timpul Renașterii, vanitatea era reprezentată invariabil ca o femeie goală, uneori așezată sau întinsă pe o canapea, care se pieptăna și se uita în oglindă. Oglinda este, uneori, ținută de un demon sau de un amoraș, alte simboluri ale vanității fiind bijuteriile, banii.

Care mamă, mă întreb, nu a citit copiilor povestea Fraților Grimm „Alba-ca-zăpada și cei șapte pitici”, în care împărăteasa trufașă, înainte de culcare întreba: „Oglinjoară din perete, oglinjoară, / Cine e cea mai frumoasă din țară?” Și aștepta răspunsul oglinzii pentru a se liniști: „Măria ta ești cea mai frumoasă...”.

Trufia este unul dintre păcatele capitale, grele din Biblie, care-l despart pe om de Dumnezeu. Interesant este sfatul lui Petre Țuțea privind înfrângerea vanității, din cartea sa „Între Dumnezeu și neamul meu”: „Să te disprețuiești în fiecare zi, pentru ca să aibă loc Dumnezeu în vidul lăsat în tine”.

Întrebarea este ce ne face să adoptăm o astfel de atitudine? Evident, dorința de a-i impresiona pe alții, de a accede pe scara socială, de a ne acorda importanță, de a ne vedea cu alți ochi. Și-atunci ne găsim multe „calități” dacă suntem firi orgolioase, iar oamenii cu caracter

urât, dovedesc și mai multă vanitate.

Vanitoșii au o nemăsurată încredere în propriile lor puteri, ceea ce nu ar fi rău dacă ar exista bunul simț, cântarul, cel care îți arată unde și când să-ți oprești mândria. S-a constatat că primele semne de vanitate apar atunci când omul vede proști în jurul său și i se pare că este cu mult mai sus decât ceilalți, că are puterea să-i domine. Pot fi mulți oameni superiori nouă, iar pentru a face o apreciere justă, trebuie să dăm atenție cântarului, adică să știm „cât cântărim noi” și să încercăm să-i punem „pe cântar” pe ceilalți – așa se face o selecție, un concurs –, dar cu corectitudine și cu adevăr. Mă gândesc la Socrate care a fost intrigat de cât de apreciată i-a fost înțelepciunea, alături de alți mulți deștepți și pregătiți în anumite domenii și a început să dialogheze cu ei, cântărindu-le cunoștințele și comparând. Astfel a ajuns la concluzia că într-adevăr este mai deștept ca ei, s-a liniștit, a folosit această „emblemă”, dar, pe lângă admiratori au apărut și mulți dușmani.

Vanitatea ajunge să se manifeste sub diferite forme, precum: acte de violență publică, acte de teribilism social, acte de terorism, acțiuni militare disproportionale etc. Asociată cu amoralitatea și răutatea determină o combinație socialmente explozivă, din perspective multiple, întrucât au loc schimbări semnificative de comportament. În realitate, toate categoriile socio-profesionale sunt „ciupite de drogul vanității” (artiștii, oamenii politici, profesorii ș.a.). Artiștii vanitoși devin ursuzi, oamenii politici vanitoși devin mizantropi, oamenii talentați cad în vanitatea egoismului, oamenii

politici vanitoși ratează misiunea politică. Toți pierd din valoarea lor, vanitatea urându-i sufletește dar și trupește (priviți-le mimica feții!).

La întrebarea: „Ce folos are omul la toată truda pe care și-o dă sub soare?” există un singur răspuns, zice Eclesiastul: „O, deșertăciune a deșertăciunilor! Totul este deșertăciune și goană după vânt”.

Un excelent ghid în această direcție îl găsim în această carte biblică a Eclesiastului. În ea se află „cuvintele fiului lui David, rege în Ierusalim”. El a fost regele Solomon a cărui celebritate, grație a înțelepciunii trecute hotarele țării lui. Cartea Eclesiastului conține sfatul său atât cu privire la lucrurile lipsite de valoare, cât și cu privire la cele de o valoare autentică.

Voi reda câteva din sfaturile sale. Eclesiastul începe cu cuvintele: „Totul este vanitate! Ce folos are un om din toată munca lui aspră la care trudește din greu sub soare?”. Cuvântul ebraic pentru „vanitate” înseamnă literal „suflare”. Acest sens transmite ideea de ceva lipsit de fermitate, de stabilitate și de permanență. „Extrema vanitate” este o expresie ce caracterizează bine preocupările omenești.

Apoi amintește ciclurile naturale în continuă repetare. Generații de oameni după generații apar și dispar, soarele continuă să răsară și să apună, vânturile se rotesc la nesfârșit, iar râurile se varsă neconținut în mări, dar fără să poată să le umple vreodată. După o adâncă reflecție asupra acestor lucruri, înțeleptul rege face observația: „Toate lucrurile sunt obositoare; nici unul nu este în stare să vorbească despre aceasta. Ochiul nu se satură de văzut iar urechea nu se umple de auzit. Ce s-a întâmplat se va [mai] întâmpla și ce s-a făcut se va [mai] face, și astfel nu există nimic nou sub soare”.

Examinarea atentă a tuturor acestor cicluri naturale i se părea „obositoare” lui Solomon. Este fără îndoială adevărat că imensitatea și

complexitatea acestor cicluri sunt de așa natură încât un om și-ar putea consuma prea bine întreaga viață, fără să le poată înțelege pe deplin și în totalitate. Mijloacele sale de exprimare n-ar fi niciodată în măsură să le descrie pe toate în amănunțime. Solomon se ocupă aici de inutilitatea sau zădărnicia cu care sunt confrunțați oamenii imperfecti. Astfel putem să ne dăm și noi seama cât poate fi de obositor pentru un om să observe atent neînduplecata repetare a acestor cicluri care nu încetează niciodată, și să compare apoi lucrul acesta cu scurtimea propriei sale vieți. Celui lipsit de înțelepciune divină, caracterul temporar al existenței sale precum și incapacitatea de a-și permanentiza existența îi trezesc un sentiment de inutilitate și îl determină adeseori să caute în zadar ceva deosebit, ceva nou, dar numai pentru a constata, în ultimă analiză, că este „aceeași veche poveste”. Faptul acesta este și el obositor. Însă, cunoașterea acestor lucruri ne poate ajuta să evităm risipirea de mult timp, eforturi și bani în încercarea de a ne găsi împlinirea și fericirea prin satisfacerea simțurilor. Dorința de lucruri și de trăiri noi ne poate aduce o măsură de bucurie, dar ea nu ne va mulțumi niciodată pe deplin. În cele din urmă totul pleacă unde „nu mai există nici lucrare, nici urzire (de planuri), nici cunoștință nici înțelepciune”, căci cei morți „nu mai sunt conștienți de nimic”.

Regele Solomon într-o anumită măsură s-a bucurat de experiența unei existențe luxoase. El spune: „Nu mi-am oprit inima de la nici un fel de bucurie, căci inima mi se bucura de toată munca mea aspră și aceasta îmi era partea pentru toată munca mea aspră”.

Cu privire la aflarea adevăratei împliniri și a fericirii autentice, el mărturisește: „Iar eu, da, chiar eu, m-am îndreptat spre toate lucrările mele pe care le făcuseră înseși mâinile mele și spre munca aspră pentru care am lucrat din greu ca s-

o înfăptuiesc, și iată că totul era vanitate și alergare după vânt și că nu exista nimic de folos sub soare”.

Despre oamenii care iubesc bogăția și celebritatea, Eclesiastul spune: „Cel care nu iubește [altceva] decât argintul nu se va satura de argint și nici cel care iubește bogăția, nu se va satura de venituri. Și aceasta este vanitate”.

Vorbește despre o împrejurare tragică ce intervine frecvent în cazul celor care sunt hotărâți să se îmbogățească: „Eu însumi m-am întors să văd vanitatea de sub ceruri: Există unul dar nu [și] un al doilea; astfel el nu are nici fiu, nici frate, și [totuși] munca lui din greu nu are capăt. De asemenea, ochii nu i se satură de bogății: Și pentru cine muncesc eu din greu și îmi lipsesc sufletul de lucruri bune? Și aceasta este vanitate, și este o preocupare aducătoare de nenorocire”.

În căutarea de bogății, mult prea adesea oamenii sacrifică relații umane atât dinăuntru cât și dinafara familiei. Cât de vrednic de milă este nenorocitul care în goana lui după bunuri materiale se izolează, devenind singuratic! El își închipuie că e avantajos să nu ai familie sau prieteni, întrucât asemenea relații ar pretinde cheltuieli financiare. Cineva care înclină să gândească în felul acesta se poate să se întrebe: „Pentru cine muncesc eu din greu și îmi lipsesc sufletul de lucruri bune?” Indiferent cât sunt de întinse proprietățile unui bogat, „ochii nu i se satură de bogății.” Conștient de lucrul acesta Solomon scrie: „Este mai bine doi decât unul, căci ei au o bună răsplată pentru munca lor grea. Căci dacă unul cade, celălalt îl poate ridica pe tovarășul său. Dar ce va fi cu cel care cade când nu există un altul să-l ridice? Iar dacă se culcă doi alături, e cert că ei se vor încălzi; dar cum se va încălzi unul singur? Iar dacă cineva îl poate birui pe cel care este numai singur, doi la un loc i-ar putea sta împotriva. Și o frânghie [împletită] în trei nu poate fi ruptă repede [în două]”. Din aceste cuvinte

se desprinde o importantă învățătură: Relațiile umane sînt de o mai mare valoare decât bunurile. A-i veni în ajutor unuia dintre semenii noștri este mult mai de preț decât aurul, decât argintul și decât orice alt obiect neînsuflețit.

Cartea Ecclesiastului recunoaște deschis că omenirea a suferit multă apăsare: „Și eu însumi m-am întors să văd actele de apăsare care se fac sub soare, și iată lacrimile celor apăsăți, dar ei n-aveau nici un mîngâietor; iar puterea se afla de partea apăsătorilor lor, așa că ei n-aveau nici un mîngâietor“. Când cei apăsăți caută să scape de cei ce se bucură de putere, adeseori biruie nedreptatea. Solomon face următoarea observație: „Și am văzut apoi sub soare locul dreptului acolo unde era răutate cât și locul justiției acolo unde era răutate“.

Și o declarație inspirată: „Ceea ce este strâmb nu poate fi îndreptat, iar ceea ce lipsește nu poate fi pus la număr“. Căci oricâte eforturi ar depune oamenii, ei nu vor putea îndrepta nenumăratele aspecte „strâmbe“ ale conduitei umane.

„Cel care respectă porunca nu va cunoaște nici o nenorocire, și inima înțeleaptă va cunoaște și timpul și o judecată. Căci există un timp și o judecată pentru toate lucrurile, căci nenorocirea oamenilor se află din belșug asupra lor. Căci nu există nimeni care să știe ce va fi, pentru că cine îi spune exact cum va fi?“.

În timp ce există multă apăsare, nedreptate și multe alte aspecte rele ale vieții omenești de astăzi, cel înțelept nu permite ca acestea să-i diminueze bucuria pe care i-o dau lucrurile pe care le posedă, chiar dacă acestea pot fi neînsemnate.

Și mult mai multe pot fi aflate în Cartea Ecclesiastului...

„Hainele scumpe duc la nașterea și creșterea vanității... Cu cât îți îngădui mai mult această dorință, cu atât ea va crește. Noi avem deja destulă vanitate în natura noastră, dar astfel îngăduind-o, ea va crește de sute de ori. Oprii-vă! Luați ca

țintă să fiți plăcuți, doar lui Dumnezeu, și aceste ornamente vor dispărea.“, spunea teologul și predicatorul evanghelic englez John Wesley (1703-1791).

Dar să vorbim și despre Vanitatea din zilele noastre. Astăzi, ca și în alte timpuri, femeile și bărbații și-au scos în evidență, prin machiaj sau îmbrăcăminte aspectul exterior. Persoanele narcisiste au fost și sunt preocupate doar de ele însele, capacitatea lor de relaționare fiind adesea scăzută sau exagerată în exterior, dar în interiorul sufletului toți acei oameni sunt goi, au parte de așa numitul – vid interior.

Vorbele și gesturile lor sunt ținute spre obținerea profitului personal. Spre deosebire de aceștia, sunt și oameni care fac gesturi „dezinteresate“, pornite din inimă, pentru a ajuta pe celălalt. Ei au bunătatea sufletului care îi împinge, de multe ori, la sacrificiu, pentru a alina dureri, a-i face pe cei din apropiere să nu sufere. Își sacrifică de multe ori visele, idealurile și dorințele pentru binele altcuiva.

Ne este cunoscută și nevoia de admirație, acest sentiment de stimă, încântare și apreciere față de ceva sau cineva, sentiment în afara urii sau a disprețului, un sentiment normal, în afara vanității fiindcă are un suport material și spiritual, se bazează pe fapte sau atitudini. Admirația exagerată poate înfrîna elanul celui care a provocat admirația, așa că, totul în viață trebuie făcut cu măsură, pentru a ne menaja pe noi dar și pe ceilalți. Și totuși mulți oameni merită să fie admirați, merită a fi un exemplu pentru alții, în scopul mobilizării lor, a scoaterii din inerția instalată. Așa se produce schimbarea. Și schimbările se produc nu numai în cei care sunt admirați, crescându-le curajul și puterea de a merge mai departe, ci și în admiratori care dobîndesc etaloane în viața lor. Admirația este și ea o problemă de educație.

Astăzi avem exemple de politicieni care pun interesele personale (obținerea de funcții) deasupra intereselor țării și ne întrebăm: Nu o fac din vanitate? Tocmai oamenii cei mai vanitoși și cei mai îndărătnici sunt cei mai susceptibili de a contrazice și a-și schimba poziția, opțiunile, după anumite aranjamente care să ducă la satisfacerea vanității lor, în imediatul timp sau într-un timp mai îndelungat. Aceasta nu înseamnă a fi vizionar, ci înseamnă a fi potlogar! (scuzată a-mi fi expresia!).

Lipsește logica gestului prin care partidele care au votat pentru demiterea guvernului în funcție, să nu procedeze în același mod la investirea noului guvern. Versatilul conducător al unui partidului speră să reconstruiască stînga în jurul lui, din vanitate și nicidecum în folosul țării. Apoi, poziția oscilantă a altor partide este și ea lipsită de logică și de suflu tineresc dornic de schimbare. Este merituos și în interes național de sprijini partid PNL care a avut cândva un rol excepțional în definirea intereselor țării, și care în momentul de față a strâns oameni merituosi și de încredere în componența sa, pentru a încerca să repare multe și gravele greșeli ale guvernului demis. Componența guvernului pare să fie foarte potrivită, iar miniștri propuși ar trebui încurajați și nu defăimați, înainte de a le vedea strădania și rezultatele.

Și ajung la cuvintele lui J. J. Rousseau - „Dacă un om nu este smintit, poate fi vindecăt de orice nebunie în afară de vanitate“, eu aș spune că, totuși, fiecare învăț poate avea și dezvăț!

Poeme

Irina Lucia MIHALCA

Flux și reflux

*Un spațiu al liniștii e intact, soarele se ascunde în noapte,
o clipă magică e suspendată, încă, în așteptare,
cu picioarele goale m-am plimbat prin timp
și în palma grădinii
mi-a răsărit trandafirul dimineții.*

*În inima furtunii devastatoare ieși din tipare,
fericirea te surprinde, vorbim unii cu alții,
te joci cu roluri diferite, le inversezi,
te așezi și privești în perspectivă,
în timp ce visele
zboară în haos,
împrăstiate peste tot
răspunsul se naște din adânc,
o șoptă, o chemare
abia se-aude: „Liniștește-te,
toate au o intenție,
chiar dacă nu o vei cunoaște vreodată.”*

*Un vis de rouă te surprinde, din ochii tăi se întoarce,
lași lumea în urmă, gândurile s-au emis deja,
corpurile s-au mișcat deja,
cuvintele s-au vorbit deja,
sunetele s-au auzit deja,
acest flux s-a produs deja,
dar te însoțește,
se răsucesc până
se desprinde și ultima legătură.*

Conturul unei șoaapte

*Îmbrățișați, în tăcerea eterică îți ating surâsul pâlpat.
De undeva din adâncuri îți răsare
azurul intens din priviri.
Cu inflexiuni colorate, vii, inefabile,
de nepovestit prin slove,
ne sunt toate clipele,
brodate spontan,
în complexitatea lor,
într-o nebănuită călătorie,
asemeni misterului ceasului din perete
și-a orelor desprinse,
ca frunzele
de toamnă blândă
peste țărnuțul mării noastre,
ce trec, în dansul lor, fără a le simți.*

*Tic-tac, tic-tac... Tic-tac, tic-tac...
Căldura șoaapte tale îmi poartă pașii spre mine.
Aici sunt eu, trestie înălțată spre soare,
lângă tine plutesc amintirile.
Fără să mai aștepte,
coridoare greu de atins
îți dau târcoale.
Pe drum, o cărare
ne-așteaptă
albul înghețat al gândurilor.*

Sărutul

*Imprevizibile sunt clipele.
Până la întâlnirea noastră, imponderabile,
își așteaptă, tăcute,
timpul și locul,
zborul și visele din stele.
Fără aripi, fără pânze, fără vânt.
Acum știi, ele vin odată cu tine, prin tine.*

*Căutare.
Rătăcire.
Bucurii și lacrimi.*

*În noapte, îți ascult bătăile, respirația, gândurile.
În urmă lași totul.
- Dă-mi mâna, deschide-ți aripile!*

*Când mâinile ni s-au atins,
cuvintele invizibile țâșnesc din inimi pe buze,
ca o explozie între lumină și întuneric
sau, poate,
a fost suficient
doar o scânteie divină
să ne aprindă flacăra
atât de fragilă și totuși, puternică.*

*Dincolo de timp, realitate și vis.
Magie. Extaz și pasiune.
Lumină.
Infinit.*

Teatru cu păpuși

Alexandra IANCU

Timpul îi explică zilei că e scurtă. Ziua își învață lecția timpului. Timpul trezește ziua dis-de-dimineață. Ziua aleargă în grabă printre obstacolele timpului. Obstacolele antrenează ziua pentru o cursă lungă. Cursei îi e poftă de relaxare. Relaxarea scutește ziua de

efort. Oboseala se scaldă într-un bazin cu ciocolată topită. Ciocolata se lipește de pielea fină. Pielea degajă stres în bazinul rotitor. Minte se învârtă în jurul unor ecrane negre, mari. Un buchet de culori înfloresc pe ecranele abiotice. Ecranele umanizează un teatru cu păpuși. Teatrul ajută păpușile să prindă viață. Imaginea vieții se reflectă într-o schiță ciocolatie. Din bazin răsar aplauze. Aplauzele trezesc spectacolul ecranului.

Distribuție: Prințesa cu rochie cenușie; Micuțul Labu; Leoica Athena; Prințul fără cuvinte de frumos; Domnul Guten; Bebelușul cu scutecele-n vânt; Omul cu casca pe cap

Durată: aproximativ cât o secundă

Recenzii: +/-0

Regizor: grăbit

Prințesa cu rochie cenușie

Trăiește într-un castel care nu se vede. Castelul se-ascunde într-un glob de fum. Fumul țese o rochie cenușie prințesei. Prințesa luminează cenușiul cu un zâmbet gri. Zâmbetul filtrează fumul ce-acoperă sufletul. Inima-i pompează creierului gânduri fumurii. Gândurile se înecă de fum.

Micuțul Labu

Muncește, ca să-și crească părinții mari. Muncește, ca să le cumpere jucării: mașinuțe. Mașinuțe care să poarte timpul către trecut. Trecutul ademenește prezentul cu dulciuri. Dulciurile impregnează fotografii pe dinții părinților. Părinții miros a zahăr. Zaharul prinde crustă de caramel sub căldura soarelui. Copilul imploră soarele să-i păstreze caramela.

Leoica Athena

E profesoara pădurii. Pădurea îi mixează lecțiile și le transformă în hit. Oamenii îi ascultă învățăturile și devin înțelepți. Radioul vibrează înțelepciunea

leoaicei. Înțelepciunea sperie vântul și-l preface în furtună. Furtuna mângâie pădurea care dă volumul mai tare. Volumul depășește nivelul de zgomot al înțelepciunii cu un număr neînțeles de decibeli. Decibelii râd în direct. Transmisiunea surzește ascultătorii.

Prințul fără cuvinte de frumos

Înfățișarea-i distruge mitul imperfecțiunii. În jurul lui plutește o mireasmă de perfect. Frumusețea îi ascunde defectele imposibile. Imposibilul se teme de perfecțiune. Perfecțiunea rămâne fără cuvinte. Tânărul prinț se pierde în perfecțiune. Rătăcirea sinelui îi întristează cuvintele. Cuvinte pe care nu le-a rostit niciodată. Artă vorbirii uită definiția cuvântului.

Domnul Guten

Condamnat la închisoare pe viață, fiindcă a făcut prea mult bine.

Notă: Binele se pedepsește cu închisoare de la 10 la 25 de ani, dacă e săvârșit constant. Cu toate acestea, se poate acorda pedeapsa cu închisoarea pe viață, dacă se comit fapte de caritate zilnic. În cazul în care binele este făcut accidental, se va aplica o amendă contravențională egală cu dublul binelui comis.

Închisoarea îi deschide lacătul spiritului. Spiritul dă o petrecere în cinstea eliberării. Eliberarea umplu paharele cu vinul binefacerii. Mirosul vinului înțeapă aerul închisorii.

Bebelușul cu scutecele-n vânt

Vântul înfășoară păturile aerului într-o tornadă. Păturile încălzesc bebelușul din tornadă. Bebelușul râde aerului rece cu un aer cald. Aerul îl ajută să facă primii pași. Pașii își poartă viteza printre norii agitați. Neliniștea norilor străpunge sufletul mamei. Lacrimi se rostogolesc pe obraz.

Omul cu casca pe cap

Se joacă de-a melcul în căutarea unei case. Sub cască își proiectează filmul viitorului. Viitorul stă singur pe canapea. Canapeaua se tocește singură. Singurătatea se mișcă cu pași de melc. Pașii lasă în urmă o casă. Casa își scoate cărămizile. Cărămizile se divid în molecule de singurătate. Moleculele dansează dansul melcului fără cochilie.

Publicul impresionează finalul.

Curiozitatea aprinde plasticul ce curge prin venele păpușilor. Impulsul atinge vârful care ordonă evadarea. Ecranul devine complicele evadării. Păpușile sparg ecranul și aterizează în bazin. Aterizarea face un puzzle din bucăți de momente. Momentele se unesc în amintire. Amintirea leagă prezentul de trecut cu un șiret scurt. Viitorul are în mână o foarfecă.

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

Ecou

Să explorezi a gravitației memorie,
de spirit sfidătoare,
câtând după visata lumină azurie a
florii de lavandă
și contemplând învolutura stropi de
ploaie
să vezi cum prind și oglindesc spațiul
de dincolo.

De-am izbândi să întreprindem saltul
cuantic,
menitul pas departe să ne poarte,
afla-vom împreună viitorul, dar
ne-am putea întoarce oare
având astfel știință de teoria întregii
noastre firi?

Doar ceva corzi azi nouă ne lipsesc,
și-algebrice, din dulci visări mistere,
spre poezia spațiului, subțirile cărări
și-o neagră gaură înfimă, să ne
deschidă drum.

Amina Mekahli, Algeria

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Aproape moartă

Având picioarele înfășurate în lațul
din cadavre de cuvinte
M-am înălțat

Ca un fascicul de lumină peste ruine

Cu pântecul alunecând peste saliva
limbilor fără ecou

M-am îmbăiat
Precum o amintire în tușul negru-al
călimării mele

Urechile îmi rezonau la șoapta
penițelor

ce tremurau sub vânt,
în chip de pagini albe, sau lințolii...

Sultan Catto, SUA

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Chengdu

Norii plutesc deasupra munților de jad
asemeni trecătoarelor schimbări istorice

Du Fu

Creșteau voioase florile
și-n jurul lor era totul de-un verde
la fel de pașnic și de visător
ca urșii panda tolăniți pe ramuri.

Vibrau în aer poezii
pe limbi neînțelese.

Chineze vorbe, oare prevesteau
Schimbarea presupusă?

Pașii și jocul fascinant
poetului nu-i alungară tulburarea,
rămase meditănd îngrijorat,
la mersul vremurilor viitoare.

GERMAIN DROOGENBROODT

Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Canalele din Amsterdam

Noiembrie, oraș în seară:
Prin Amsterdam numai canale.

Și dintr-odată

Vântul toamnei clatină pomul
cu portocale din curtea mea
Încolo și-ncoace le leagănă.

Închid fereastra, nu mă ajută oricum.
Curge râul înapoi pe zadarnicul
drum

Și-n perle bătut soarele suie

Inutil

Schije metalice stoluri străpung,
cad porumbei.
Fără copii străzile par dintr-odată
pustii.

După ploaia de toamnă
De melci pătura-i plină,

— patria mea

Pe canale din Amsterdam trece
lină...

Duo Duo, China 1951

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Suntem lupii

Sebastian DRĂGAN

Suntem lupi, suntem lupi, îmi spui când coada ți-o
înfășori a dragoste

după grumazul meu, ca un deget alunecând stingher,
pe-o coardă de viori

suntem lupi, și-n cerul gurii negru, ca o boltă umedă
și neîncepută

pe care stelele foamei au încetat să răsară

scrâșnetul măselelor pe oasele ciutei ne este muzică
celestă

suntem lupi, iar scâncetul tău e doar ecoul urletului meu
când mușc din lună,

suntem lupi, îmi arăți cu privirea piezișă colțul cerului
de sub cetini

unde se rostogolesc ursitoarele zilei în vălătuci de lumină

sunteți lupi, ne strigă uimită zăpada-ncălzită de aburul
nărilor, lupi albaștri

asa cum se-aude, la știme, că ați fi coborât dintre aștri

sunteți lupi, crapă și stânca mumurând pe-o buză, a ziuă,
lupi albaștri

care țineți pe umeri pădurile, munții și copacii sihaștrii
da, sunteți lupi, șuieră vântul prins în blană, ca roua,
lupi albaștri

ce alergă prin iarbă și crânguri, precum norii, în ceruri,
măiaștrii

suntem lupi, da, lupi albaștri

Ion Teodor PALADE

Pantoful

El, deși are limbă,
nu spune nici o vorbă;
piciorul tău, de care e lipit,
se crede adunat
și ne-lipsit
de caldă liniște,
ocrotitoare.

El vine la tine,
alunecând spre punctul semnului
de întrebare...,
abia între două anotimpuri
sau între clipe
de-nserare,
de limpezire a cerului
în umbrele ploilor lungi,
mărunțite-n răbdare...

El e o ultimă
și necesară amânare,
printre regrete mici,
ferite de retușul luminilor,
coclite,
care se zbat...,
pe filamentul becului,
aproape stins.

El doar apare,
ca simplu compromis...
între vremea de-afară
și lista preferințelor
rudimentare.

*

HAIKU

printre mesteceni
un zumzet, repetabil;
o drujbă veche

Ioana

Gheorghe Andrei NEAGU

Zăpada abia se topise. În curtea închisorii din târgul Romanului, printre deținuții ce așteptau să fie chemați la judecată se produse o mișcare. Cu bocceluța în mână, o femeie speriată intra

împinsă cu de-a sila de gardieni.

– Haide, mișcă, tâlhărițo! îi spuse unul din ei.

– Nu mă băga aici! N-am furat, n-am furat nimic. Așa să-mi ajute Dumnezeu! se plânse ea sfârșită.

– Lasă gălăgia! îi spuse și celălalt gardian, împingând-o prin poarta închisorii în curtea largă a penitenciarului.

– Cel puțin judecați-mă! se rugă ea.

– Te judecă, el dom' procuror, n-avea nicio grijă, mai spuseră jandarmii, depărtându-se. Femeia își strânse mai bine broboada de pe cap, retrăgându-se sfioasă lângă zidul penitenciarului.

Pe strada Agarici, printre castanii bătrâni, treceau trăsuri elegante, iar tropotul copitelor se auzea ca o pedeapsă pentru împricinații de dincolo de zid, reținuți deocamdată fără niciun fel de judecată.

Printre cei de acolo, mișcarea, în loc să contenească, spori. O țigancă, cu un crâmpei de țigară între buzele învinețite, o întreabă:

– Și n-ai furat, hai!

Femeia nu-i răspunse, se strânse și mai mult în bucăți de teren ce-o ocupa trupul ciucit lângă zid.

– De unde ești? întreabă o femeie îmbrăcată sumar.

– Apăi, di pi aproape, dintr-un sat mititel, n-aveți dumneavoastră de unde să-l știți!

– Si, de ce mă rog crezi tu că n-aș ști? îi zise femeia arestată pentru că făcea trotuarul pentru a nu știu câta oară, fără să aibă viza doctorului pe cărticică.

– Apoi nimeni nu-l știe, e mic și prăpădit! zise femeia cu multă cuviință în glas.

Impresionată de tonul cuminte, curat, din glasul ei, femeia o lăsă în pace. Zilele treceau fără ca cineva să-și mai aducă aminte de ea. Unii dintre răufăcători plecaseră la ocnă sau în libertate, fiind judecați, iar alții își iroseau timpul închiși preventiv pentru tot felul de pricini, mai mult sau mai puțin importante. Într-una din

zile, un jandarm mustăcios veni cu un soldat, aducând un alt arestat. Atunci femeia se duse în calea soldatului spunând:

– Mă cunoști, Gheorghită?

Soldatul dădu semn că ar cunoaște-o, apoi luându-și repede seama, zise grăbit:

– Nu te cunosc femeie! și se îndepărtă repede.

– Ba mă cunoști, Gheorghită. Mă cunoști și nu e drept să nu mă ajuți. O să te pedepsească cel de sus! strigă ea în urma lui, în vreme ce lacrimi grele se zdrobeau de marginea broboadei.

– Da' cine-i fă? o întreabă una dintre curioasele penitenciarului.

– Un vecin de-al meu!

– Și de ce l-ai strigat? Ce-ai vrut?

– Am vrut să mă ajute! Stau de trei luni aici și nimeni nu mă ia în seamă. Îmi ies din minți. Nu mai pot. Mă sfârșesc cu zile, aici, cu voi, între zidurile astea. Nu mai pot! Nu mai pot! începu ea să strige, izbind cu pumnii în poartă.

O fereastră se deschise în ușă și un ochi iscoditor se arătă pentru o clipă. După un timp, câțiva jandarmi veniră s-o ia.

– Ți s-a făcut de mititica, ai? zise unul din ei, scoțând-o pe ușă.

Trei zile au ținut-o numai cu pâine și apă, într-o carceră cazonă, fără să vadă lumina zilei.

Când au adus-o din nou în curtea închisorii ceva se schimbase în purtarea deținuților. Fie bărbați, fie femei, o simțeau mai aproape de ei, mai de-a lor. Câteva femei o înconjură cu grijă, întrebând-o de unele și de altele, ba chiar mângâind-o ușor pe fruntea brobonită. Una-i aduse o cană de apă dintr-un burduf ținut la umbra unui castan care creștea înalt, dincolo de zid. Dar niciun grefier nu venise s-o vadă. Zăcea nevinovată, uitată de toți și de toate, fără mandat de arestare, ca un om ce nu exista pentru nimeni pe pământ.

Ioana se liniștise cu totul. Nu mai simțea nevoia să plângă. Din când în când reușea să geamă ușor. Se întreba numai câteodată, în șoaptă: „cine are dreptul s-o țină acolo nejudată?” Într-un din zile, o altă cocotă venită în locul celei ce fusese eliberată între timp, apropiindu-se de ea, îi spuse:

– Ascultă, tu, Ioană, mi se pare mie sau tu ai ceva ce ne-ai ascuns până acum?

– N-am nimic de ascuns!

– Asta o spui tu, dar burta te dă de gol! îi zise cealaltă, depărtându-se.

După un timp, ceea ce fusese ascuns până atunci ieși la iveală. Câteva țigănci în trecere pe acolo pentru un furt de găini, îi lăsară la plecare câteva scutece. O codoașă înrăită, recidivistă, îi împleti din flanelul rămas de la un deținut eliberat, o căciuliță și un pieptăraș micuț. Iar când îi veni sorocul, bărbații se depărtară în colțul cel mai îndepărtat al curții, întorcând spatele și tresărind la gemetele femeii. Câteva zile după aceea, Ioana se plimba prin curte.

– Nu vedeți c-a slăbit cu totul? îndrăzni una dintre femei să i zică jandarmului.

– Nu i l-am făcut eu! Altădată să caște ochii cu cine umblă! zise acesta zâmbind cu subînțeles.

* * *

Trecu vara. Frunzele îngălbenite cădeau din castanii de peste zid, acoperind o bucățică din curtea închisorii. Iarna, deținuții erau băgați în celule improvizate. Prin colțurile închisorii, sentinelele își ridicau gurile mantalelor. Ioana tremura vlăguită. Puținele boarfe de la deținuți, abia de puteau să-i țină bruma de căldură din trupul firav. Iar când fulgii au început să cadă, copilul s-a îmbolnăvit. Deținuții fură băgați în celule. Doar ziua mai ieșeau în curte.

– Chemați repede un doctor! zise Ioana într-o zi.

– Un doctor! strigă o mahalagioaică închisă de curând. Dar ușița jandarmeriei rămase tăcută și deținuții se frecau unii pe alții pe spinare în curtea închisorii. Cei vechi îi ziseră:

– Decât să vină Clistir, mai bine lipsă...

– Asta nu știe decât să ia sânge, ca un vampir!

– Mai bine Dumnezeu să te ierte, dar n-ai ce să faci cu un copilaș aici! îndrăzni s-o sfătuiască codoașa.

Ioana tăcea. Lacrimi fierbinți îi brăzdau obrazul pietrificat de ger. Sâni uscați, cu sfârcurile crăpate, nu mai foloseau la nimic. Iar pruncul nu putea să mănânce din mâncarea închisorii. Se sfârșea cu zile. Clipă de clipă se topea, aidoma unei lumânări ce abia mai licărea pe suflul întunecat al Ioanei. Într-una din dimineți, Ioana nu mai ieși din celulă. Ținea în brațe trupul înghețat și rigid al copilului. Doi jandarmi veniră să-l ia. Absentă, Ioana îi lăsa să plece. Lacrimi amare i se prelingeau până în colțurile gurii. Ședea năucită, fără nicio urmă de împotrivire în fața morții. Ceas de ceas și zi după zi, rămase nemișcată în răceala celulei, ghemuită pe patul de scânduri. Câteva zile după aceea, căzu istovită. În mintea cuprinsă de friguri, frânturi de viață i se prelingeau din suflet. Îl vedea pe Gheorghiță plecând cătănă. Mai zărea încă drumul pe care-l dusesese câțiva pași către Roman. Apoi mai vedea pe conul Grigorcea,

gras și rumen, cum o ceruse mamă-si s-o ia la curte. Și parcă-i venea să fugă pe drumuri. Știa, auzise ea ce se întâmplă la curte. Și-și mai aduse aminte cum conul Grigorcea, beat, într-o seară, intrase la ea în cămară pe întuneric, lovind-o până ce-o amețise, nemaiputând să i se împotrivescă. De atunci rămăsese grea... Cui să-i spună? Auzise de un doctor care făcea câte ceva, de la fetele boierului, domnișoare bătrâne de altfel, când discutau între ele. Și parcă se revedea cum, într-o noapte, luase un sfeșnic de argint ca să-l vândă și fusese prinsă. Degeaba i-a spus lui conul Grigorcea ce anume dorea să facă cu el. Îi trebuiau bani pentru doctor. Să n-ajungă rușinea satului. Să n-o afle Gheorghiță când s-o întoarce din cătănie. Dar parcă Grigorcea tocmai asta aștepta. Chemase jandarmii și-o adusesese aici. Acum la ce bun, toate astea, la ce ...

– Ioană, Ioană! Au venit să-ți dea drumul acasă!

– Ești liberă, Ioană! ziseră deținuții din curte, îndreptându-se către celulă.

Prăbușită într-o parte, Ioana, cu ochii uscați, privea într-un punct fix. Pe ușa celulei, frigul intra răcindu-i trupul. Câteva femei o întinseră pe patul de scânduri. Cu lacrimi în ochi, înștiințat de camarazi, Gheorghiță veni c-o lumânare aprinsă în mână.

– La ce bun? îi zise codoașa cu ciudă și plecă blestemând.

– Să fi venit atunci când te striga ea! Îi spunea o altă femeie soldatului necăjit.

– Sunteți niște neisprăviți. Nenorociți femeile și nici nu vă pasă când au nevoie de voi. Ieși afară! Îl repezi o altă femeie, stingându-i cu un scuipat lumânarea.

Soldatul ieși năucit. Aflase de la conul Grigorcea nenorocirea și venise să o scape. Ieși urmărit de vorbe grele în stradă, unde-l aștepta conul Grigorcea.

– Cum e? îl întrebă acesta.

– A murit sărăcuța!

– Ei, atunci, te las aici s-o-ngropi, zise Grigorcea, depărându-se mulțumit. Avea să-l invite pe domnul prefect la o vânatoare de iepuri, drept mulțumire că-l scăpase de belea. Mulțumit, își aprinse o regală, depărtându-se. În urma lui, soldatul plângea înăbușit, în timp ce trecătorii mergeau pe la casele lor zgribuliți...

Mariana Vicky Vărtosu

OAMENI ÎN PAPUCI DE STICLĂ

Mariana Vicky VĂRTOSU

Dacă n-aș ști exact unde mă aflu, aș fi convinsă că am fost răpită de extratereștri. O găselniță, ar spune unii. Cum am ajuns aici, bănuiesc. Celor care ajung aici, așteptându-și răbdători rândul, li se oferă șansa de a schimba fața lumii. Starea și locul unde sunt mă fac să mă simt bizar, așa cum am spus. Mă aflu sub o cloșcă, aceasta este senzația. O cloșcă uriașă, compartimentată pe camere. Noi, suntem ouăle numai bune pentru clocit. Orientarea și așezarea camerelor, este de-o parte și de alta un unui hol în spirală, care nu iese din ou. Am fost cazată sub aripa dreaptă a cloștii. Sunt primul ou. Bănuită că aș fi purtătoarea a două galbenușuri, mi se insinuează o coabitare, cu o siameză, pe care nu știu cum s-o accept. O percep ca pe o formațiune Insipidă, incoloră, inodoră. Deși în formare, pare a fi matură, cu ochi de pește, cu o coafură în formă de șarpe, vietate, pentru care am o teribilă fobie, și care mă oripilează îngrozitor. Îmi feresc privirea, strângând tare pleoapele, de teamă ca nu cumva să se trezească șarpele, și să-și arunce veninul. Deschid ochii, care se opresc pe gura ei dizgrațioasă. Emoția stârnită de această ciudată creatură, o piticanie guralivă, îmi transmite un mesaj, un refren absurd: „Ai gură de Ștrul” - îmi suflă-n ceafă piticania, acaparându-mi atenția. Cineva, oricine din rândul creat, spune:

- Trebuie să asculți de Sonia, îi strigase piticaniei, făcându-mă să respir ușurată. Coabitare se destramă, iar piticania este împinsă dincolo de ușa încăperii mele.

O cunosc pe cea care pițigăiașe porunca, o știu de undeva, îmi spun, încercând să reconstitui forma fizică din rezonanța cuvintelor ei. Mi-o reamintesc: câteva nopți la rând m-am tot întrebat, ce-ar putea fi luminița din stradă, pe care o zăream din patul meu. Locuiam pe vizavi de-un spital, acolo unde zărisem luminița. Curiozitatea m-a scos în stradă. Nu era nici veioză, nici flacăra de lumânare, nici lanternă. Să fie lanternă mobilului? Cum accesul în incinta spitalului îmi era permisă, am intrat. Am urcat la primul etaj. Să nu-mi spuneți că nu-i frumos să tragi cu ochiul, să spionezi. Știu. Dar am făcut-o, ajutată de semiobscuritate. Într-o încăpere, am zărit mogâldeața de dimensiunile unui copil, dansând în ritmul unei muzici bizare. Se legăna de pe un picior pe altul, rotunjindu-și șoldurile într-o și mai ciudată...acrobație. În extaz, cu ochii închiși, mogâldeața zâmbea. Se mișca lasciv, amintindu-mi de nimfete de altădată. Din totdeauna. Vocea ei în ecou acopania muzica. S-a oprit din dans, și a sărit pe birou. Sau, cel puțin asta trebuia să fi făcut. S-a aruncat pe salteaua existentă, și a început să țipe că suntem toți dependenți de ea.

- De mine depinde restul lumii, restul hotărârilor voastre - țipase ea.

Răstignită, strigase spre mine, știind că sunt acolo, că o văzusem:

- Stai așa, nemișcată, dacă vrei să revii de unde ai venit.

Vorbise, sau doar îmi citise gândul?

- Cititul și scrisul se fac numai tastând, calculatorul este partenerul permanent. În rest, doar amănute. Și Sonia, anesteziază-te! N-ai niciun om de legătură: doar Dumnezeu și cu mine îți suntem alături.

- Cine ești? - am întrebat, spune-mi, cine ești?

În așteptarea răspunsului, mi-am privit degetele boante, semn că folosisem tastatura așa cum mi se recomandase.

- Partener, gândesc eu, încă de la naștere. Tu știi cine sunt, numește-mă!

Gândul a refuzat să devină cuvânt. Avea dreptate, știam cine e.

- Hei, tu, de la numărul unu, spuse repartitoarea, împingându-mă în cameră.

Repartitoarea? Ne așezase de bunăvoie la rând, nu ne trebuia ghid pentru asta.

Nu mă mai interesa cum îi va repartiza pe ceilalți, eram fericită că voi fi singură, scăpasem de clonă, singură cu gândurile mele în oul meu. Voi fi „citită” în fiecare moment al vieții, nu-mi doream altceva. Eram un ou într-un ou? Coaja devenise elastică. Mă strecur în uimitorul meu interior. Confortabil? Mi se întinde un pahar. Lichidul incolor mă înfioară. Știu, trebuie să beau. Ridic paharul la nivelul gurii.

- Bea!

Gândul îmi poruncise, devenise neînchipuit de autoritar. N-am îndrăznit să-l contrazic, am sorbit. Gustul mi s-a împrăștiat imediat în toată gura. Aroma și gustul dulce-amărui m-au invadat, baricadându-se în partea superioară a capului, acolo unde se nășteau gândurile. Nu mai băusem niciodată așa ceva. Trebuie să fie elixirul zeilor, mi-am zis. Nectar și ambrozie, nectar și ambrozie...Amețeala pune stăpânire pe mine. Deveneam confuză. M-am răsucit de la polul nord, la polul sud al oului. Amețeala se instala vertiginos. Degetele mele boante atingeau pereții, coaja oului adică, se întindea ca elasticul.

- E o capcană, îmi șoptesc.

- Ai putea ieși, dar n-o vei face, îmi strecoară gândul aproape adormit. N-ai curaj, n-ai curaj...

Atât cât îmi permite elasticitatea, îmi înfig coatele, mă sprijin...Aud pocnete mici, un ciripit, o joacă de copii. Zgomotul se intensifică, în frânturi melodice, sincronice, armonice. Mi se înmoaie picioarele, le pot întinde, stau pe propriile mele picioare. Urmăresc felierea pereților, așa cum se desprind feliile dintr-un pepene, independent, de parcă nu eu ieșisem de-acolo. Ca o floare de lotus, oul meu s-a desfăcut în petale. Mă așez pe una dintre ele, ca pe un pervaz de fereastră. Nu zăream decât întuneric, pe care l-am accesat ca pe o tastatură invizibilă. Îmi retrag degetele, nu vreau să forțez. Se aprinde un fulger, și aflu unde sunt. Dincolo de cer, sau chiar în cer, acoperită de nori. O adierea mă ia în brațe, și simt răceala până-n tălpi.

- Ridică-te încet, cât poți de încet. În picioare ai papuci de

→ Continuare în pag. 25

TOT LA GURA OCEANULUI

Dumitru ICHIM

A trecut ziua prin fața mea și m-am întunecat! Există un întuneric al tristeților și un întuneric al adâncurilor. Adâncul în jos - caligrafia ta, oceanule, cu care ai desenat toate formele de viață ale visului de noapte halucinant de frumos! Adâncul în sus - întuneric al apofaticului dionisian, întuneric al nopții ultraluminoase, Lumină ultraîntunecată ca să poată prin el chiar necuvântătoarele constelații să poată cuvânta cum niciun poet nu a reușit cu pana psalmilor lui! Și moartea este întuneric, dar este întunericul ilogicului, precum cel al cerului, care lasă să-i moară soarele ca să se poată distruge zăvoarele mărginirii și ale timpului. Numai prin ochelarii morții putem citi taina mormântului gol. Este întunericul cel mai adânc al lumii - marea de la ceasul al șaselea până la ceasul al noulea. A fost ceva, așa... cum numai tu poți înțelege când vii la Bay of Fundy, singurul loc din lume când intri în altarul Lui să-ți spovedești toate râurile și fluviile tale care au greșit cu voie, sau fără de voie, cu murmurul sau cu valul năpraznic, cu știință sau cu neștiință... "Dar pe infinit cine l-a creat?" Iubirea! Că numai Iubirea fiind infinită poate crea infinitul, cum în zâmbetul unui copil poți vedea, prin spatele veșniciei, cam cum apare Cel Veșnic care a creat veșnicia, cum cel ce a creat iubirea nu putea fi decât Iubirea, lucru la fel de greu de înțeles cum ar fi: de unde începe inelul și care este punctul unde sfârșește. Creierul meu nu are răspuns, dar întrebați inima îndrăgostitului și veți afla adevărul.

Încerc să-mi explic: De ce în subconștientul meu a fost mereu o chemare de a mă întâlni cu tine? Tu, Zbuciumatul, gemând de Atlantidele mele ascunse în beciurilor tale! De ce tocmai aici unde marea ta este cea mai mare din lume? De ce vikingii și-au imaginat că aici ar putea fi "capătul

lumii"? Poate că preoții lor, să nu uităm că pe fiul lui Erik the Red, Leif Eriksson l-a încreștinat regele Norvegiei, l-au instruit întru "capătul lumilor" limanul cel lin la care scăpăm! Vezi tu, okeanos?! În fiecare zi port aceleași straie ale morții și mi s-au zdrențuit. Nu crezi că sunt gata pentru marea îmbrățișare? Nu crezi că ar fi cazul să-mi destăinui, unde este poarta timpului prin care să poți ieși, să urci deasupra lui și să-i cotorbăi în rucsacul lui fără să-și dea seama ce cauți tu, prizonierul lui, pe moșia lui, căutându-i cheia de la celula creierului unde poți să-l închizi.

E ceva ca lutul să-și găsească olarul și să-i dicteze ce fel de oală să rotească în palmele născătoare de minuni ale pământescului în nepământesc, Ar trebui să- ne descotorosim de gândirea strict de cartografă a morții, cu râurile și saharele timpului, cu Marea Moartă la mijloc, iar la capătul lumii Râul Uitării a tot ce suntem ca potir de lut, da, de lut, dar plin de vinul nemuririi. Să avem o hartă a crucii, o hartă busolă cu punctele cardinale ale pământescului plin de viață precum soarele care se îmbracă în învierea Răstignitului.

Ne-am învățat să gândim "geografic". Uităm că Ghea (Gaia) era zeita cea care mustea de viața pământului. Uităm că numai "genitivul" născător al oamenilor și al zeilor. Uităm că numai el, nici cel care dă nume (nominativul), nici cel care dăruie (dativul), nici cel care acuză (acuzativul), nici cel care ne cheamă (vocativul) nu pot "genera" nimic din pânțele lor sterp și este numai mult binecuvântatul "genitiv" din sămânța căruia a putut să crească "arborele genealogic". Uităm că însăși femeia (ghini, ghinekos) ca să devină mamă trebuie să meargă la un "ginecolog" (doctor pentru femei). Uităm că tot ce suntem a fost programat în "genele" ADN-ului. Uităm că ochiul, care după ce a cules recoltele luminii ca să le depoziteze în inimă are nevoie de "gene". Uităm cam multe, "în general" pentru că suntem geniali și oameni de "știință", pentru că nu ne oprim la "cuvântul care dă viață" și că în locul teiului rusalin suntem ispitiți de otrava măruntelor flori de cucută.

Va urma

→ Continuare din pag. 24

sticlă. I-ai căpătat greu, dar nu poți trece dincolo fără ei.

- Cine-mi vorbise? Gândul nu-mi mai dăduse niciun semn. Nu mai aveam gânduri. Eram pe cont propriu, eram în așteptare, la un rând fără capăt.

- Scrie! Țâșni porunca.

- Ce?

- Să nu te împingă păcatul să copiezi. Găsești pe internet, dar noi vrem să știm cum rezolvi tu problema.

- Care voi?

- Ne-ai primit, ne-ai ospătat...

- Prea vag...

- Îți mai dau un indiciu: mi-ai oferit rochia ta violet.

- Un fulger îmi brăzdă mintea.

- Ți-ai amintit...Văd asta pe chipul tău.

- Da. Mi-amintesc, am răspuns. Vreau o nouă lume. De la zero.

- Cad cioburi din cer – mă trezesc scriind.

- Da, asta e tema „Cioburi din cer”. Cei ca și tine pășește pe papuci de sticlă, cu un singur gând: să schimbe lumea.

- Abia deschid ochii. Soarele lumina puternic fereastra semi-deschisă. Mama adormise îngrămădită pe un scaun, iar tata...

- Hei, ai deschis ochii. Ți-a trecut febra. Poți să te dai jos din pat?

- Ce s-a întâmplat cu mine? – întreb șoptit.

- Te-a „vizitat,, ...ști tu cine. N-a vrut Dumnezeu să-i facă pe plac. Uite, ai primit un plic, spune mama.

- Ce scrie?

- Confirmare... „Oameni în papuci de sticlă”.

Nu spun nimic, doar zâmbesc.

POEME

Vasile DIDOACĂ DOJANĂ

Colind

„Rahila își plânge copiii și nu vrea să se
mângâie ... pentru că nu mai sunt”

(Ieremia 31 , 15)

Se joacă îngerii pe stele,
De v-ați ascunselea-n lumină,
În Rai , un grup neprihănit de iele,
Cântă colinde cu pruncii pe colină.

Ei sunt veniți de pe pământ,
Uciși de lipsa de iubire;
Cu Veșnicia pecetluit-au legământ,
Numai în cer pruncia e mărire !

Unde-s copiii de-altădată?
Unde-i colindul sfânt și bun?
Au dispărut cu timpul deodată,
Precum se pierde flacăra în scrum!

Unde-s părinții cu postirea ,
Cu patruzeci de zile de înfrânare?
Atunci, pe dinăuntru, se-ncepea zidirea,
De cel mai mic și cel mai mare!

Umblau cu toții noaptea toată,
Colindători, pe uliți înfundate de noroi,
Cu cântec, satului, îi dădeau roată,
Uniți, precum albinele în roi !

Nevăzuții îngeri îi țineau de mână,
Părinți, bunici, mergeau la colindat,
Atunci și luna blândă era plină
Iar sărăcia avea doar mâini de dat!

S-au dus ca umbrele în noapte,
Acum colindă printre astre...
Rahila s-a mutat la ceruri,
La pruncii ei din zările albastre.

Peste pământ se-așterne iar tăcerea ,
Prin brazi se-aleargă fulgii jucăuși ,
Colindătorii re trăiesc în vis plăcerea,
Cu mucenicii prunci, Rahila colindă
pe Iisus!

Rana

Am obosit... mă simt aproape-nvins
De timp, de noaptea ce-o să vină,
De trăznitul ce mă pândește dinadins,
Cetatea să-mi prefacă în ruină.

Și iar încerc s-o rezidesc
De fiecare dată, mai frumoasă,
Pe crezul meu cel strămoșesc
Râzând de moartea ticăloasă.

Cobor și urc mereu prin timp,
Mă micșorez în zborul prin spirale,
În loc să fiu ca un Olimp
Tot plâng pe rana ce mă doare !

Tu, Doamne, mă pătrunde mai adânc,
Necazul meu nu-i decât lipsa Ta !
Aprinde candela în sufletu-mi plâpând,
Fii pansament pe rana mea !

Lupta

Aici se dă adevărata luptă,
Pe metereze de pământ...
Una în trup și alta-n suflet ,
Până la ultimul cuvânt.

„Acolo-i harul, unde-i neputința”
Hristos e-n fiecare dintre noi,
Prin spini se dobândește biruința,
Bănuțel pentru vămile de-apoi.

Precum sunt florile-n câmpie,
Pe frunți, purtând coroane diferite,
Biruitori, plutim precum o păpădie
Dacă fugim de fructul din ispite !

Că, fără luptă, nu se dă coroana
De biruință ! De asta ești convins :
După Înviere, tot rămâne rana
Și urma cuiei a Celui ce-a învins !

Strâmtoarea

Tu ai văzut ce face șarpele în primăveri?
Își schimbă pielea tăbăcită, cea de
dinainte,
El se târăște și caută numai strâmtoări,
Că fără ele, nu poate merge înaintea!

Pielea nu-i de folos - să fie petecită,
Veșmântul și-l dorește întreg și fără
cusătură,
La fel și omul cu haina lui tocită,
Numai prin încercări o înnoiește pe
măsură !

De vrei să schimbi ceva în viața ta,
De strâmtoări, deloc nu te-ntrista!
Ele te-ajută să-ți domolești pornirea,
Doar prin asprimi îți vine subțirimea!

Muntele fericirilor

Nu poți fi fericit ,fără să urci,
Nici o-nălțime nu-i la îndemână,
Tu lasă-n urmă câmp cu flori,
De vrei să ai o altfel de cunună !

Te urci prin strâmtoări la înălțime,
Ca să atingi pe Bunul Dumnezeu,
De fulgere sunt vârfurile pline,
Dar o chemare ne tulbură mereu.

Pe piscuri nu ajungi fără sudoare,
Ne cheamă Infinitul cât mai sus,
Numai în slăvi e aerul mai tare,
E respirat doar de Iisus !

Nu te-ntrista, tu trebuie să urci,
Spre înălțime. Îngerul te-ajută !
Fericirea nu-i decât pe culmi de stânci,
Și doar acolo, Hrist, pe frunte te sărută!

Din volumul „Chemarea infinitului”

"DUMITRU ICHIM – inovator al limbii și simțirii poetice"

Milena LIȚOIU

Poezia lui Dumitru Ichim este încărcată de sensuri, ce vin dintr-o sensibilitate subtilă sau din semnificații religioase, cu trimiteri la teme filosofice și la înțelepciunea cărților sfinte. Poetul o face cu farmec, carismă și de multe ori cu umor. Când vorbește,

ascultă! Nu știi niciodată care va fi următorul său subiect de conversație, ce poate merge de la Fear and Trembling de Kierkegaard, la Ortega y Gasset, la profilul psihologic al apostolilor, la sfâșietoarea muzică duduk. Citindu-l, constăți că textura poeziei sale este complexă, multidimensională, exprimată pe mai multe planuri de înțelegere, de abstracție, unde semnificațiile fac trimiteri între pământesc și spiritual. De exemplu, volumului Tu Știi că Te iubesc are sensuri adânci, dar el poate fi abordat, ba chiar și gustat, la diverse niveluri de abstracție. Cu toții simțim că e ceva prețios, chiar divin, în poezia lui Dumitru Ichim, însă puțini sunt în stare să cutureie prin pădurea semnificațiilor religioase. Cei mai mulți reușesc să admire doar de pe margine, fiecare luând cu sine atât cât poate duce... Pentru toți însă, chiar și pentru cei ce nu au acces la adâncurile semnificațiilor filosofice și religioase, poezia ichimiană rămâne fermecătoare. Are un diafan anume, o dulceață a limbii ce coboară direct de la Neculce și pe care părintele continuă să o poetizeze, să o transforme, ba chiar să o inoveze, nu doar ca limbă, ci și ca mod de înțelegere a teluricului și sacrului.

Mă voi referi la una dintre multiplele teme abordate de Dumitru Ichim, și anume la inocența copilăriei. Ea exprimă candoarea descoperirii iubirii, dar și a morții (ca în cazul poeziei „Puiul de șarpe”), pictând sufletul neprihănit al copilului și uimirea la confruntarea misterelor vieții, precum și a tenebrei morții: „Râul copilăriei mele/ era puiul de șarpe,/ îmbrăcat în păreri de argint/ și solare inele.// Cât îi plăcea/ de-a ascunsul cu mine!// Când părinții nu ne vedeau/ curgeam amândoi,/ prin necositele ierbi,/ pe furis,/ ay, ya, ya, ya/ ... necositele ierbi,/ spre comorile lui!/ Flăcări rotunde –/ rubinele din zmeuriș /și câte agate,/ cu noaptea în fagur!/ Rugii de mure/ spre noi se-nchinău/ pân' la pământ/ vistiernici!// „Iată,/ îmi spunea puiul

orfan,/ acolo-n adânc de pădure/ apusu-i dumbravă de cerbi/ slujind Sfintei Vineri,/ acelea-s palatele ei/ cu balcoane suflate în aur,/ dar grijă să ai că la poartă/ de strajă e, fără de lanț,/ un balaur.”// Îl băgam în sân/ și-mi ieșea prin buzunare/ poznaș și râzând,/ era ca vorba mamei de blând.// De-mi era sete,/ mi-arăta zămosul burete./ Și ce caraghios...!/ Râdeam amândoi,/ până dincolo de soare,/ când „pălăria șarpelui”/ și-o pune pe-o ureche pe dos.// Cât o fi fost de târziu/ când cu dor de pădure/ către mine a curs înspre școală?// ... în rest, nu mai știu./ Printre-mpăiatele păsări,/ și alte/ materiale didactice,/ din acele zile,/ ni l-au adus în clasă –/ o foaie uscată despre reptile.// Dar eu plângeam și la nimeni n-am zis/ de râul oprit, de râul ucis...”. Poezia nu are nevoie de comentarii. Ea spune tot ce are de spus. Nu poți nici măcar să faci o selecție de versuri, fără să ciunțești frumusețea întregului. „Puiul de șarpe” aduce câteva elemente de basm românesc (balaur, palate suflate în aur, poate chiar și „rubinele din zmeuriș/ și câte agate” etc.)

Poezia „Fetița cu chibrituri” (dedicată memoriei Florică Bațu Ichim, soția poetului), aduce și ea elemente din lumea basmului, atât de la Hans Christian Andersen citire, dar mai ales din basmul românesc. Aici vorbim despre Împărăție („Împărăția noastră/ era din pădure/ și până-n Orionul înalt”), despre un prinț („Împlătoșat în coajă de mesteacăn / o apăram de zmei,/ eram prințul ei”) și despre un balaur („Odată i-am scos din călcâi / un dinte-ascuțit de balaur/ ce-a vrut să mi-o fure”). Remarcăm magia poveștii de dragoste, precum și mici strecurări de sfințenie (amintind de Sfânta Duminecă și Sfânta Vineri). Este o odă adusă purității, ingenuității sufletului de copil, în toată minunăția lui, la care participă întregul univers. Toate punctele cardinale sunt prezente, precum și cerurile. Vorbim despre „miazănoapte de brazi”, sau despre „îndrăgostiții / cu toate cerurile tineri,/ [ce cărau] spre apus răsărituri”). Printr-o conspirație universală, întreaga natură, de la iaz, izvor și pădure, la „Cerbi [ce] se-nchinău/ printre brazi ca prin schituri”, toate privesc și ascultă, păstrând secretul iubirii curate: „Ne iubeam/ înainte ca-n lume să fie iubire,/ din dragoste fără să știm/ decât firul de cântec,/ puțin mai subțire/ ca dorul/ când cetina sub lună și-adoarme/ izvorul.” Firul poveștii pare să se desfășoare, până la un punct, simplu și firesc: „Când vei fi mare,/ spuneam Fetei cu Chibrituri,/ o să te-mbrac în borangicul lunii/ ca voal de mireasă/ și-o să-ți fur din poveste condurii...”,/ dar

ea se întrista/ ca buciulul când oftează pădurii/
până dincolo de moarte/ și dincolo, spre-altfel de
răsărituri./ „Eu o să fiu departe/ pe unde începutul
un altuia e vamă...”/ așa-mi grăia Fetița cu Chibrituri/
care doar mie-mi spuse cum o cheamă.// În alb ca o
mireasă.../ Se-ngrămădea tot satul/ cu flori și cu
săruturi,/ dar mie Sfânta Vineri,/ (care venise din
țara noastră veche)/ se-apropie șoptindu-mi la
ureche,/ așa ca o fântână/ cu luna prinsă-n ciuturi:/
„Nu plânge pentr-o vreme cu mine-o să rămână/
până când florile or să-i învețe glasul/ și-or s-o
urmeze/ în alai de fluturi.” Vorbim aici despre o
nuntă în moarte? Să fie oare aceasta o (re)înviere, o
(re)naștere („...când florile or să-i învețe glasul/ și-
or s-o urmeze/ în alai de fluturi”)? Sau poate e viață
în nemurire? O dragoste dincolo de granițele
lumescului?

Spre deosebire de alți poeți, la Dumitru Ichim
iubirea e neprihănită, are ceva angelic, e un diafan pe
care nici nu-l poți prinde în cuvinte, dar prin care
poetul transmite o întreagă simfonie de trăire. Cred
că numai prin muzică mai gustasem așa nuanță fină,
subtilitate și duioșie – ceea ce nu cred că fusese
posibil prin cuvânt. Până acum. În plus, Dumitru
Ichim este unul dintre puținii români care păstrează
încă bogăția originală a limbii și trăirii noastre,
exprimate prin finețea nuanțelor lingvistice, culese
direct din gura vorbitorului local, înainte de a fi trecut
prin faza limbii de lemn. Poetul Ichim este
deținătorul unei comori extraordinare, așa cum rar
se găsește ea, chiar pe moșie... „revărsată”
(referindu-mă la versurile lui Alexei Mateevici
„Limba noastră-i o comoară/ În adâncuri înfundată
/ Un șirag de piatră rară/ Pe moșie revărsată”).

Te-ai putea gândi că Dumitru Ichim este alesul lui
Dumnezeu, un păstrător al minunii și bogăției
extraordinare a limbii noastre, pe care o returnează
semenilor săi, nu doar în splendoarea-i inițială, ci
îmbogățită de revărsarea sa de minte și suflet, ce
aduce un suflu nou, propriu. Peste ceea ce moștenise
de acasă, poetul contribuie o originalitate și un
farmec inconfundabil, ba mai mult, aduce inovații
lingvistice, îmbogățind și mai mult paleta coloristică
a exprimării poetice. Părerea mea e că Dumitru Ichim
va rămâne printre notabili literaturii române, chiar
și numai pe baza meritelor sale artistice. La asta se
adaugă încifrarea / descifrarea semnificațiilor
religioase, unde, și aici, puținii se pot apropia.
Combinăția dintre aceste două calități este cât se
poate de rară, plasându-l printre poeții cu respirație
intelectuală adâncă, ancorată în valorile românești
fundamentale.

În „Odă limbii române”: „Vorbim/ cum ne-a-
nvățat mama a spune/ lucrurilor din jurul nostru –/
jumătate pământ, jumătate minune.” Poetul arată
ancorarea noastră în vocația creștină: „Vorbim ce
suntem și suntem ce vorbim,/ sorbim din ulcică și vin
și lumină,/ Cuvântul când ne cheamă la Cină./

Substantivele noastre-s amare;/ nu au declinare/ nici
de venit, nici de dus,/ ci numai orizontul de sus –/
taboric urcuș de Vinere Mare./ ... venind, coborând,
din Cuvântul creștin:/ „Oamenii ăștia s-au născut din
limbă,/ că înaintea lor,/ într-unceput,/ le-a fost
Cuvântul.”

Poezia lui Dumitru Ichim poate părea o floare
singulară. Așa cum el însuși spunea, într-un alt
context: „o floare este biruința unei singurătăți, a
unui mugur, a unui mormânt.” În acest caz, ea se
împlinește în toată minunătia ei – departe de casă,
dar are șansa să aducă în literatura noastră, nu doar
un suflu nou, inovator, ba chiar și o nouă vitalitate a
trăirii poetice. Deși de departe, vântul ce adie este
izvorât din valorile românești perene. Nici dacă
această poezie ar fi fost zămislită în întregime acasă,
ea nu ar fi putut fi, în esență, mai profund
românească, dar nici mai frumos ancorată în teme
universale. Ingenuitatea copilăriei, curățenia ei de
suflet, raportarea la moarte sunt doar câteva
exemple, extrase din textele discutate. Ele reușesc să
înscrie abordările sau interpretările pur românești
(cum sunt nunta în moarte, anumite elemente de
basm, alte înțelegeri și percepții), într-un circuit larg,
în care generalul omenesc din noi se îmbină cu
specificul, creând astfel, în mod hegelian, dialectic, o
sinteză superioară, o nouă zămislire, o îmbogățire a
zestrei noastre culturale, ce se integrează în acest
context larg, universal, prin excelență.

Nu știu despre alții, dar eu de abia aștept să văd
ce va mai scrie părintele Ichim. Mi-aș dori ca domnia
sa să publice și comentarii la unele texte ale sale, ca
astfel să aibă oricine acces la viziunile sale
extraordinare, de multe ori spectaculoase și
surprinzătoare, care altfel nu s-ar lăsa ușor
dezvăluite. Recent am citit o poezie în care cascada
Niagara sfida gravitația, curgea nu spre genuni, ci în
sens invers, spre înaltul cerurilor, sugerând astfel
imensitatea unor perdele de trupuri transparente în
drum spre „Îmbrățișarea de Apoi”, unde, acolo sus,
Judecătorul își așteaptă credincioșii pentru o
îmbrățișare într-o imagine cosmică a Judecății de
Apoi. La prima citire înțelesesem altfel poezia, e
posibil ca ea să lase loc mai multor interpretări, dar
ce poate fi mai minunat, oare, decât să ți se dea un
cadru spiritual în care să vezi tot ce ești în stare să
vezi, și în plus, să ți se sugereze extinderi ale
percepției sau înțelegerii tale, în lumi pe care nici nu
le bănuiseși?

POEME

Adrian BOTEZ

A fost o copie din mine în vitrină

*a fost o copie din mine în vitrină
n-a cumpărat-o nimeni – extatică urină
și reni treceau – prin hornuri și prin poli
urși albi mi-au fost trimiși – drept muieratici soli...*

*a fost o copie din mine și pe Marte
dar s-a ncurcat chestiunea – tot la pașapoarte...
e bine să mai cazi din rai-serai
petreci o dimineață-n parcul Guturai...*

*mi-am strâns - sub braț - aproape orice copii
și-am devenit un star – ignor Esòpii :
am devenit paiață – m-am prefăcut frigidă*

*ieșit-am din terestra mea firidă...
...spuneți ce vreți – eu sunt la post – de mult
și masacrez tumult după tumult...*

Ceai de tei – dacă mă vrei

*ceai de tei – dacă mai vrei
e-n dulapul cu evrei
dacă vrei chiar maioneză
e în lampa portugheză*

*e-atâta ordine – mister
apuc cadâne de mâner
e-un ghibirdic – pe-aici – sub șa :
dacă-l găbjesc – îl voi mânca*

*trec în revistă regiment de stele
obțin metempsihoza fricii mele
trece și soarele – scalpat :
e numai bun de scărpinat !*

Ne bălăcim în rugăciuni pripite

*ne bălăcim în rugăciuni pripite
dar niciodată noi nu credem în ispite
dar niciodată El nu dă târcoale
să-ncerce – între dinți – vorbele goale :*

*de-ar fi de aur – s-ar isca și Focul...
a devenit „de societate” chiar Norocul :
Scripcare – Armonia a murit
și Slova - și Cuvântul – s-au scrumit...*

*de labirinturi fără Ariadne sunt strivit
sunt sufocat de constelații – potopit...
Atlantul Translucid nu s-a oprit :*

*se năruie – sub noima-mi – orice schit...
...o – Logos - șlefuit – de zei – Văpaie :
iar ai apus – cu faraonii - -n piramizi-noroe...*

Râdem cu râs de bufniți – iar nu cu bucurie

*râdem cu râs de bufniți – iar nu cu bucurie
și fiecare simte : nu-i râsul ce-ar trebui să fie...
privim genunea cu ochii-ncețoși :
ne-am azvârli într-însa – pe loc și ca turbați...*

*iar beznele ne-apucă – de guler și de-o mână
șoptind că-i mai târziu cu-o Săptămână...
vin morții la Hotar – ca să ne ostioască
dar noi urlăm de groază : să nu ne zugrăvească !*

*dimineața-ncepe cu noaptea – mereu
până și Câinelui Pământului începe-a-i fi greu...
nu ne lăsa – Hristoase – la Buza Despărțirii*

*vrem doar privi – nu Menghina Măririi...
...de n-ar fi Raza – Minunea-Ametist
ai crede în izbânda – feroce – de-Antihrist...*

Gângăvește un năuc :

*gângăvește un năuc :
drept la Fluturi să îl duc...
...dar e Iarnă – Crisalidă :
Timpul mușcă – aspră-Aspidă...*

*las' să vină Primăvara
când se suie-n Cer - cu Scara...!
...mi-e că de o prinde Viață
o s-o ducă drept în...Piață !*

0 călătorie într-un autobuz întârziat (Adrian Botez și diamantele negre)

Constantin STANCU

Volumul de versuri *Autobuzul întârziat**, publicat de prof. dr. Adrian Botez, la Editura Rafet, în anul 2019 - este unul trist, unul care exprimă revolta poetului, în fața limitelor umane. Dedicat poeziei, autorul se bazează pe forțele spirituale, care pot modifica perspectiva. Cărturar serios, preferând valorile solide ale creștinismului, atrăgând o serie de mituri și legende precreștine sau postcreștine, el face o analiză a capacității omului de a suferi propriile neputințe. Bolile fizice sunt oglindirea bolilor spirituale ale epocii. Lumea este în cădere și atrage, după sine, individul - care speră să poată birui în această societate complicată, bruscată de megatendințele, care afectează relațiile interumane.

Cartea are mai multe nivele, legate între ele prin mesaj, structurate conform viziunii originale a poetului:

- Argument;
- Autobuzul întârziat;
- Doine noi;
- Armonii fără - autobuz;
- Epilog: Soluția beznei.

La final, ne sunt prezentate câteva date despre scriitor, un cărturar activ în lumea literară, poet, romancier, eseist, publicist, comentator al vieții de azi.

Preluând, cu tact, motivele folclorice, el modelează, fiecare poem, cu o melodie veche, primitivă de la cei care țin lumea în echilibru. O lume spirituală bogată răzbate, din toată creația lui Adrian Botez, mereu

dispus să se întoarcă spre Hristos, ca spre adevărul absolut întrupat. O luptă spirituală se dă în fiecare poem cu moartea, cu prezențele spirituale, active în plan invizibil și cu efecte în plan vizibil. Totodată, observăm o oboseală de fond a individului, aflat pe acest câmp de bătălie, o uzură a societății, care nu mai suportă propria neputință. În multe planuri ale poeziei scrise de poet, putem descoperi o judecată iminentă, absolută, purificatoare.

Temele volumului sunt complexe, fraza destul de apropiată de limbajul uzual, expresivă, cu direcție, cu mesaj. Ceva se întâmplă, moartea își face apariția în plin plan, poetul o sfidează. Lumea de dincolo este tot mai pustie, opțiunile noastre nu mai au sens, o neputință cronică marchează totul. Un sfârșit de univers se apropie, sub reguli stricte, care distrug sistemul, care sfarmă planurile. Omul se risipește în domenii, dar nu este proprietarul, în fapt, al lumii de sub soare. Este declamat sfârșitul poeziei, îngerul devine și el neputincios. Armonia în care am putea intra ne poate salva, Poetul a îmbătrânit sub grele ceremonii.

Fundalul pesimist se sprijină pe flori de bezna, Apocalipsa pare regia perfectă pentru cel întârziat în armoniile frumosului. În perspectivă, se văd Munții, martorii lui Dumnezeu. Se alătură natura, păsările care ating cerul cu trilarile lor. Doinele Poetului exprimă jalea pentru o lume pierdută, pentru o dragoste scursă pe treptele timpului, o tristețe după pierderea sensului, într-o lume preocupată de corectitudinea politică, fără să mai observe omul, așa cum a fost creat el, sub nori și raze.

Unele poeme devin rugăciuni spuse în fața unei prezențe subtile: „*potolește – Doamne/ durerea (imprescriptibil oribilă) – sfâșietoarea/ durere a/ lumii// oricât am fi de/ ticăloși – cu toții/ putem să luăm o minusculă/ pauză – putem suspenda – pentru/ câteva clipe – Ceasul/ Nemerniciei/ și să fie*

dăruit acestor/ câteva clipe – ceea ce ai/ visat – atât de/ frumos – Tu: Crăciunul/ Veșniciei...” (Rugăciune, pp. 60-61).

Poetul renunță la regulile uzuale ale limbii române, strofele sunt frânte, toate încep cu literă mică, un ritual păgân pentru sărbătorile pregătite în eternitate, în contradicție cu imaginea unui Crist care suferă. Sunt reținute câteva arhetipuri stabile în lume, fixate de cultura unui ev mediu de rezervă: **Chipul Scrisorii, Tămăduitorul, Călăul, Maestrul-Tiranul, Roata-Amintirii, Izbăvitorul-Neant, Apa Uitării, Cântarul Hotărârii, Cavalerul-de-Pisc, Sfântul Trandafir...**

Argumentul care declanșează eșafodajul volumului ne relevă un Poet flămând de adevăr, văzând un rai țigan, un Dumnezeu care se rezumă la un nume mistic, o ruină a esențelor din lume. Poezia poate continua în Cetate, dincolo de slăbiciunile omenești.

Autobuzul Morții-Speranței (Speranța în „Învieră”, în Revelarea infinitelor lumi-produse ale Demiurgiei Dumnezeiești) nu mai sosește, are o întârziere ieșită din ritual, Poetul ar refuza urcarea în el, va sfida sosirea cu energii negative, umbra lui va urca pentru un traseu spre niciunde, fără bilet dus-întors... La Judecata de Apoi, Poetul își ia libertatea să-l judece el pe Dumnezeu, cu toată asprimea, pentru erorile umane. Dumnezeu nu va avea Monopoluri, va fi pus în rând cu oamenii obișnuiți, anonimii, pentru a simți sudoarea omului sub vreme. O revoltă și o sfidarea a realității, individul care nu mai suportă autoritatea divină, care se vrea alături de un Creator neputincios, cu vântul bătând numai din Nord, din fiord în fiord... Simbolurile sunt cele rupte din gândirea tuturor revoltaților, din mișcarea teologică a celor care au proclamat că Dumnezeu a murit...?!...

Zgomotul suferințelor se aude în lume: hotare furate, maestrul frânge

→ Continuare în pag. 31

POEME

Emil ALMĂȘAN

Un psalm al nădejdi

*Până unde, Doamne? Până când
sângera-voi și genunchi și coate?
Am trecut de suflet și de gând
și mi-am pus pe inima lacăte*

*Ochii stinși nu-și mai găsesc lumina,
tâmpile s-au preschimbat în sare;
căutându-te, mi-e viața plină
doar de îndoială și-ntrebare*

*Miezul nopții ca un jar se lasă
peste fruntea care se închină,
tu te-ndepărtezi, și mă apasă,
din adânc o tot mai mare vină*

*Simt mocnind în mine vechi păcate și
poveri pe care le-am uitat –
brațele, sub cuie-ncruciate,
mă fac zi de zi mai vinovat*

*Și mă pierd însingurat pe drum,
sint țărâna lumilor cum latră,
lacrimile cum se schimba-n scrum,
inima cum se preschimbă-n piatră*

*Și tot trag, încovoiat, pe brânci...
Pân' la tine, Doamne, să ajung
taie prin nădejde brazde-adânci
sufletul meu, înhămat la jug*

Un psalm al tăcerii

*Ne rugăm, și ruga noastră-i
dincolo de zi și noapte,
dincolo de zări albastre,
și de strigat și de șoapte*

*Lacrimile-n dulci cuvinte
de iubire se prefac
să îmbrățișeze sfinte
cruci de gheață care tac*

*Ruga noastră lin străbate
clipe lungi, fără hotar:
Ani de grea singurătate,
urcă-n tâmpile, tot mai rar*

*Ne rugăm, și ruga noastră-i
dincolo de îndoială;
într-o inimă sihastră
suntem liniște, sfială*

*Suntem ceruri fără stele,
suntem stele fără cer,
sufletele urcă-n ele
doruri ce se nasc și pier*

*Până când și până unde
ruga noastră-o să ne poarte,
doar tăcerea ne răspunde
peste viață, peste moarte*

Căutare

*Îngenuncheat, cu sfială,
În rugăciunea-n care de-o viață mă ridic
de n-ar fi și un strop de-ndoială,
n-ar fi nimic*

*Te iubesc în cuvintele-n care
zilnica rugă eu o tot zic,
dar de n-ar fi-n rostire și clătinare,
n-ar fi nimic*

*Prea plină credința e goală,
privirea către cer ca pe-o cruce-o ridic;
dar de n-ar fi și-un strop de-ndoială,
n-ar fi nimic*

*Lasă-i libere, deschise mereu,
inimii mele aripi, să zboare ...
Dacă nu te voi găsi în sufletul meu,
vei fi doar o lungă și grea căutare*

→ Continuare din pag. 30

vioara într-o lume de crevase. Diamantele sunt negre, omul se închină în crima din sufletul său și pariază pe cai morți. Sub blestem omul năzuiește: „...o **crizantemă albă a tresărit din/ neant: sunt buzele/ mele – înflorite de atâta/ tăcere...**” (Blestem, p. 23).

În univers, omul este singur, condamnat la moarte, nimeni nu bate la ușă... Sunt imagini specifice evului mediu, cele prinse de Goya în tablourile sale, sau compozițiile lui Pieter Bruegel cel Bătrân... Poetul observă petrecerile omului simplu, acceptă cămașa condamnatului, este atent la dansul perechilor de tineri, care acceptă jocul sub muzici grele, sub păcate capitale. Ei refuză etichetele, refuză convenționalul...

Masa o ia la galop, dulapul cântă baritonal, un dans absurd al

universului, doar cei din adâncuri mai lasă semne... Vine ziua bolilor fără scăpare, omul se întreabă: „**în dosul lucrurilor oare-a ce miroase?/ a galaxie – mucegai -/ și-a Caracatiți?**”... (Soluția cefalopodă, p. 27).

Revolta este la paroxism: „avem nevoie de o/ nouă lume: indiferent/ care – dar să nu mai fie tot asta”... deoarece „Dumnezeu nu dă – din/ principiu: are o/ singură mână – cu care numai/ ia” (Gherlă, pp. 37-38).

Doinele sunt străbătute de un fior venit din folclor, unul trecut prin cenzura atâtor inimi: „...**staulul s-a fost golit/ ieslea-i doar frumosul mit/ focul trage la măsea:/ nu-i viață – ci-o iarnă grea...**” (Din ceaslovul vieții, p. 48).

Sfășietoarea doină a morții: „**Inorog ucis/ înecat în scris:/ slovele viiesc/ rostu-l ascuțesc// dar nu-l primenesc.../ slove blestamate/ tăceri nestemate/ zugrăveli tărcate...**”

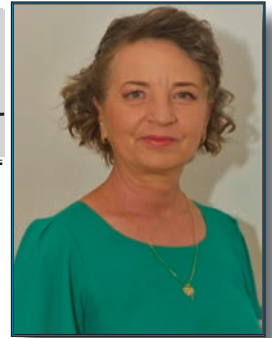
(Descântec pentru primenirea morții, p. 65).

Fiecare își duce crucea, la final se vor vedea Munții - ...acolo, departe, trebuie să înveți zborul, gândurile sunt realitățile ultime, există o veșnicie între atâtea veșnicii... Până și Dumnezeu a rămas singur cu universul, singur în Creația sa, omul mai poate urca un etaj, până la destinația pregătită...

Poetul a dus tristețea sa până la ultimele consecințe, un întuneric dens acoperă tainele, viața; personaj de epopee, El-Poetul se joacă de-a Moartea, într-un univers asimetric. Poetul joacă și el rolul unui apostat, printre Coloanele Frumuseții... Cităm: „**Ți-am aflat sânge și apă/ Ți-am văzut durerea stearpă:/ Mi-am lipit dorul de Tine/ ca fața de-un mărăcine...**” (Doină, p. 52).

POEZII

Aurelia PANAIT

Proiect liric

Haide, iubito, să ne facem casă,
Să căutăm un spațiu pentru noi!
Vom construi o vatră luminoasă,
Iar planul îl vom face amândoi...

Eu sunt poet, pot să-ți ofer orice:
O casă, un castel, sau o cetate...
Pereți ridic din texte lirice
Și-acoperiș - din profunzimi înalte.

Mistria mea e-o pană lucitoare,
Mortarul din emoții e făcut...
Hai să urcăm pe schela asta mare
Și înțelepți să fim de la-nceput!

Eu îmi doresc o casă cu căldură,
Cu un cerdac și încăperi puține,
Cu dialog și artă în structură,
Să nu te rătăcești nicicând de mine!

O casă cât o personificare!
Vom renunța la ce e inutil,
Dar mi-ar plăcea ca ușa la intrare
Să aibă două, trei figuri de stil...

Ferestrele pictate către soare,
Deschise larg spre lume și spre noi,
Să lunece iubire protectoare
Și umbrele s-arunce înapoi.

Vom mobila cu cărți de poezie,
Și cu-o icoană către răsărit...
Și-om cugeta la timp și veșnicie,
Și vom simți cuvântul tipărit.

Pe-o pânză de păianjen fermecată,
Țesută în ungherul camerei,
Ne-om legăna în rime viața toată,
Tu vino cu-o pisică, dacă vrei!

În fața casei facem o grădină.
Pe un teren întins până la stele
Vom semăna semințe de lumină,
Și vom gusta metafora din ele.

În mijloc, un copac o să sădim,
Și vom săpa o limpede fântână.
Cu-albastru infinit le văruim,
Ca să atingem cerul împreună.

Al poeziei noastre arhitect,
Nepriceput în casele la cheie,
Am scris și-am desenat acest proiect,
De nu-i perfect, tu vino cu-o idee...

Căci orice vis tu vei avea în minte,
Și este casei noastre de folos,
Mă împrumut la banca de cuvinte
Și-l zugrăvesc pe pagini, bucuros!

Haide, iubito, mută-te cu mine,
Că-i gata poezia și-i frumoasă!
Nu spune nu, căci ea îți aparține
Și te-am zidit în stâlpu de la casă!

Năvodul cu stele

- Hei, iubito! sunt pescar;
Iată ce-am adus la mal:
Am năvodul plin cu stele
Spune-mi, ce să-ți fac din ele?
Le-am cules în nopți albe
Poate vrei să îți fac salbă?
Sau vrei să îți fac cunună,
Cum poartă mărita lună?

-Hei, iubitul meu pescar;
Eu îți mulțumesc de dar;
Drept e că avem nevoie,
Însă lacomi suntem noi?
Să păstrezi una din stele,
Cea mai mică dintre ele,
Ca din ea să îmi fac salbă,
Să o port cu rochia albă...

Iar pe toate celelalte
Urcă-le-n ceruri înalte!
Urcă una câte una,
Ca să nu se piardă vreuna...

- Vezi ce fericită-i Luna
Că și-a dobândit cununa
Și-ai aprins în cer lumina?

Poetul

Ce-i poetul? Un cărbune
Care scrie pe hârtie
Către Domn o rugăciune,
Pentru Om o poezie.

Despre viață, despre moarte
Scrie cu lumină adâncă
Și în inimi, și în carte,
Și pe frunze, și pe stâncă...

El plutește în visare
Și emoții risipește,
Vorbilor le dă culoare,
Diamante șlefuieste.

Urcă sus la cer o scară
Să ia pulbere de stele,
În adâncuri se coboară
Și cotrobăie prin ele.

Printre versuri împlânzite
Se descoperă ușor:
Cu atenție citite
Îl găsești în miezul lor.

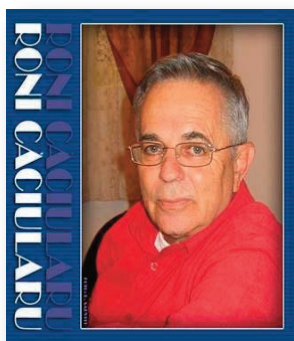
Când vorbește de iubire
Timpul îl încremenește.
Se smerește peste fire,
Cu speranțe se hrănește.

El se joacă cu cuvinte,
Cu accente și cu rime,
Lasă urme înainte,
Știe zborul să-l exprime.

Îndulcește suferința
Numai cu un atribut,
Își arată iscusința
Și se face nevăzut.

Din cuvinte figurate
El creează o magie.
Pune-n ele libertate
Și-o numește Poezie

NOTE DE LECTURĂ: MIHAI BUZNEA - „DRUMURI ȘI POPASURI”

Roni CĂCIULARU

„Undeva, pitit printre arbori-catedrale, într-o dumbravă minunată, satul Făgețel, leagănul izvoarelor Trotușului, respiră liniștit, îndemnând la împăcarea cu tine însuși”... Iată doar o frază din cartea lui Mihai Buznea, intitulată „Drumuri și popasuri”, carte care a apărut la Editura „Ateneul Scriitorilor” din România. Vorbim despre o frază care pe mine m-a transferat, de la începutul lecturii acestei cărți, în lumea amintirilor. Doar câteva cuvinte, și iar ești tânăr, iar ești reporterul fascinat de meseria lui, iar întrevezi locuri și imagini pe care fostul meu coleg de redacție și actualul meu amic, le pune în paginile unei serii închegate de reportaje, care se poate numi – și după fantezia mea - „O nouă Românie Pitorească”...

Și-mi aduc aminte că exact pe locul amintit mai sus, în satul acesta, Făgețel, mă preumblam cândva, căutând și eu oameni și fapte demne de un ziar care, pe lângă lucruri neagreabile, făcute la porunca acelor vremi, știa să-și coloreze paginile elegant și chiar frumos, oferind cititorilor și acel rege al jurnalismului – Reportajul. Câteodată - chiar și reportajul literar. Dar cum regii sunt tot mai puțini, și presa cotidiană e, din păcate!, din ce în ce mai lipsită de harul bunului gust... Totuși, locurile preumblărilor noastre au rămas, sunt aceleași și azi, cu înnoiri și, desigur, cu alte vibrații de suflet. Iar farmecul unic al naturii minunatei României e, poate, ușor schimbat, față de anii trecuți, o dată cu generația mea, dar și el rămâne la fel de tulburător. Și iată că marele reportaj, care este cartea „Drumuri

și popasuri” de Mihai Buznea este tocmai această Românie, și nouă, și veche, care tulbură înălțător orice suflet cinstit, care a respirat aerul de cinste și omenie al unora dintre concetățenii săi.

Dar cine dintre cei mai în vârstă rememorează România care a fost nu de mult, realizează, încă odată, că erau destule lucruri rele și grele, însă culoarea adevărată, de atunci și de acum a României, este cea a oamenilor cumsecade, care erau, și sunt, în viața diurnă a unei țări de o rară frumusețe, adică România. Și iată cum, cu talent și o bogată experiență de viață. Mihai Buznea știe să redea o Românie de suflet și de progres, așa cum este și azi, cu lucruri bune și, uneori, și cu lucruri rele. Desigur, nu este o descriere roz-bombon, dar este o carte concludentă și semnificativă, cu lumini și umbre, așa cum viața este pretutindeni, la intensități și cu nuanțe diferite...

Reportajele lui M.B. impresionează prin redarea harului unor oameni cu faptele lor bune și gândurile lor, rodul de ansamblu fiind imaginea unei țări pe care reporterul o vede dimpreună cu istoria ei, cu profunzimea trăirilor unui neam greu încercat, care-și construiește, în continuare, istoria acestor vremuri. Descrierile din paginile drumurilor și

popasurilor buzniene sunt atrăgătoare, iar cine vrea să guste farmecul unui gen gazetăresc elegant, frumos, realist și romantic, așa cum l-a gustat și generația de părinți și bunici ai tinerilor acestor zile, cine vrea să stea la o cafea, cu o carte bună în mână, savurând frumuseți văzute și simțite de autor, ei bine, poate să citească această carte, care-l ridică pe condeier spre și pe soclul unui redeschizător de drum, care duce și la redescoperirea nu numai a unei noi

României Pitorești, ci și a reportajului literar - cam dat uitării, pe nedrept.

Dar am rămas dator să dezvălui ce mi-a remindit satul Făgețel, așezarea unde se află izvoarele Trotușului. Ei bine, îmi reamintesc și eu momente unice ! Umblam cu treburi dar și eram hoinar pe-acolo, când, căutându-l, am gasit firul acela de cristal, scânteid aur și prospețime de-nceput. Curgea vioi și-ndrăgostit de preajma sa, trecând cuminte pe sub gardul din lemnul unor pari subțirateci, de la marginea unei gospodării de munte. Firul acesta ieșea dintr-o curte mare, în care se afla și o căpiță de

fân, pusă acolo parcă mai mult ca să sporească farmecul locului.

Ce știam eu, atunci, despre traiul acelor oameni de la munte?!

Mai încolo - casa văruiată în alb și cu ferestrele ei mici, care reflectau un alt aur, ce venea din împărăția soarelui. Și-arunc o privire-n jos, și văd iarba dintr-o vale largă, oprită jos de un alt deal... Iarba aceea era de un verde proaspăt și unduios, cu care începusem a mă contopi, simțind și eu vântul cum o mlădie tandru. Eram într-o vale largă și adâncă. Cerul cânta cu voci de păsări, infiltrându-mi în suflet o pace sfântă; și era o liniște ca în șoapte de început. Cobor spre șesul scurt și larg al acestei văi și simt că, în același timp, urc spre puritatea sinelui meu. Când am ajuns jos am trăit formidabila unire a cosmosului cu pământul, iar eu pluteam, pluteam fericit și singur... Eram și eu parte din natură!

Îți mulțumesc Mihai Buznea că mi-ai reamintit acele clipe, de un farme deosebit. Ca și alte descrieri ale tale, din admirabila poveste a României din cartea ta. România cu orașele și satele sale, cu poveștile și legendele sale, cu împlinirile și neîmplinirile acestor locuri de trai gospodăresc, ale unor oameni de bine și de omenie.

Din neîmplinirile sesizate de autorul cărții despre care vorbim, observ o undă de tristețe în glasul clapelor de computer ale autorului. Căci el este un vajnic dăltuitor al imaginii acestor meleaguri, iar monumentul pe care-l lucrează mereu și mereu, redând România așa cum o vede, o crede și o vrea, trebuie să fie frumos și perfect, și învingător în ce-și propune! Dar viața nu e numai ca în carte, sau ca în visele noastre, ci uneori ne mai joacă feste.

De fapt, și astfel de joncțiuni, concludent subliniate în aceste scrieri ale lui M.B., dau un plus de valoare cărții sale - „Drumuri și popasuri”. Ele, ca niște stări paradoxale, crează un anume conflict interior (și literar), fiind însă și împreună cu ansamblul constructiv! Un ansamblu reportericesc semnificativ și de o înaltă ținută moral-estetică, arătându-ni-se, totodată, un autor cinstit cu sine însuși, având condeiul sigur și elegant; un reporter cum nu prea mai este, și-ar fi bine și frumos să mai fie. Un reporter al realității și al metaforei, care scrie sobru și atrăgător - da, chiar da! - O Nouă Românie Pitorească.

„Cartea - spune însuși autorul - (...) își propune să aducă în prim planul atenției cititorului (...) 17

reportaje din și despre locurile călcate de mine mai de demult și mai de aproape”. Dar apropo de definiția dată de Mihai Buznea reportajului (cred că se referă la cel literar), el consideră că acesta e... „fotografia artistică la minut a firescului cotidian înconjurător”. Este, desigur, o posibilă interpretare. Analizând însă reportajele acestui experimentat și talentat reporter, vedem că, de fapt, nu o dată, realitatea se constituie, ea însăși, într-o imagine artistică. Și nu întâmplător! Asta - pentru că fotograful artist al cuvântului se mișcă, umblă, caută unghiul de vedere cel mai favorabil, încât realitatea ternă să aibe o expresie estetică de un anume fel. Cândva la noi, la Bacău, era un fotograf „la minut”, în mica Grădină publică din Centru, din apropiere de Poșta mare. Dar el fotografia, cu un aparat de altcândva, de pe trepidul său din lemn, numai ce avea înaintea obiectivului său; nu-și schimba locul aparatului. Toate pozele erau la fel, numai persoanele se schimbau, în câteva poziții posibile. Dar spre deosebire de astfel de fotografii și fotografii, Mihai Buznea umblă frenetic, iar declanșarea aparatului său modern o face numai atunci când prinde unghiul cel mai potrivit, are imaginea grăitoare, în concordanță cu gândul și simțirea sa, cu coordonatele sale estetice. Da, asta face, de fapt, colegul și amicul meu, încântându-și cititorii. Desigur, el a trecut astfel, triumfător, granița dintre jurnalism și literatură!

Dar ce vorbesc eu?! Citiți-l pe Mihai Buznea. Cei din România și cei de peste hotare. Vă veți întâlni mereu cu locuri de amintire, veți vedea și veți revedea „munții, dealurile și câmpiile, apele, satele și orașele acestei țări de o rară frumusețe”. Așa spune Mihai Buznea și așa este.

Această carte-reportaj se constituie într-o minunată călătorie de suflet. Iar dacă iubiți frumosul și nu „senzaționalul facil, exploziv, al evenimentului agresiv ce ne-a acaparat existența” - l-am citat, din nou, pe amicul meu -; dacă într-adevăr vreți o carte care să vă meargă la inimă, căutați în librării și biblioteci demersul acesta reportericesc semnat de Mihai Buznea. Nu cred că veți regreta!

MEMORIAL DE RĂZBOI

Livia CIUPERCĂ

Paginile de jurnal de sub pana doctorului colonel Raul Dona (1873-1924) ne surprind plăcut nu doar prin faptul că este un document recent descoperit în arhiva bogată a istoricului literar Emilia Șt. Milicescu (1908-1999), de către fiica acesteia, prof. dr. Viorica Milicescu, ci pentru că avem posibilitatea unor comparații, veridice, privind evenimentele din perioada ianuarie 1917 – octombrie 1918.

Încă din prima consemnare de jurnal, „29 ianuarie 1917, Vaslui”, ni se dezvăluie oglinda unei tinere familii fericite, prin prezența unui prunc, ochii și lumina lor de tineri părinți. Și-acel timp diamantin din sânul familial pare a nu permite vreo fisură înspre exterior; înspre un exterior sufocat de boală, mizerie, foamete – în plin Război. Tocmai de aceea consider acest Jurnal, deopotrivă, o mărturie de iubire părintească – confesiune la persoana I („Dragă lenină, / Astăzi ai împlinit un sfert de an...”), dar și de iubire frățească pentru eroii neamului.

Și, firesc, acum s-ar naște o întrebare. Comparându-l cu alte zeci și zeci de alte jurnale de front, descoperim originalitate în acest

volum, intitulat, simplu, Jurnalul unui medic militar (Editura Humanitas, București, 2018)?

În primul și în primul rând, fiecare jurnal este (nolens, volens) un document istoric, pentru că autorii și-au scăldat pana în suferința momentelor evocate. Ca urmare, lectorul va recompune experiențe, încercări, dramatisme; va reține nume de eroi care s-au jertfit pentru țară. Și în această ordine de idei, cred, fiecărui volum merită să-i acordăm atenția cuvenită, păstrând, totodată, un moment de reculegere, pentru jertfa alor noștri.

Și revenind la jurnalul medicului cu grad de colonel Raul Dona avem

a susține multe puncte de vedere care să merite atenția cititorului. Și s-o luăm metodic.

Observăm confesorului o fereastră deschisă înspre propria-i inimă, atunci când simte că nu mai suportă lipsurile, mizeria (păduchii), boala (tifosul exantematic), care ucid nemilos. De aceea, cred, cu năduf, va afirma: „după 44 ani de libertate, azi sunt în sclavia militară” (Iași, 18 august 1917)!

Nu doar prin vorbe, ci prin fapte,

dr. Raul Dona își iubește familia, pe tânăra lui soție, Niculina (1890-1981), cea de a treia fiică a scriitorului Barbu Delavrancea, căreia-i mărturisește, simplu și degajat: „n-am nimic să-i reproșez, e bună, inteligentă, nu-mi pot închipui fericire mai mare decât alături de Puica scumpă”. Asemenea, cu devoțiune de părinte se dedică micuței „lenina mică (Nuni, Nuca, leninul), în viață, icoană fidelă a măicuței ei”, născută la 29 ianuarie 1916.

Aceste trăiri de o frumusețe divină se reflectă și în multitudinea de acuarele și desene ale artistei Niculina Delavrancea-Dona, care împodobesc paginile-confesiune.

Descoperim autorului o așa doză de sinceritate, încât unele pasaje dezvăluie intimități, pe care (în mod cert) familia Delavrancea nu și le-ar fi voit vreodată mărturisite, gândind în primul rând la afecțiunea exagerată în fața tuturor capriciilor Celicăi (Cella). Așa se explică îngăduința părinților în fața unui moft de moment al artistei de a se căsători, precipitat, cu inginerul Viorel Virgil Tilea [1896-1972, viitorul ambasador la Londra, în perioada 1938-1940]. „Un fel de formalitate pe fond năserios” (27 iulie 1917). Ca urmare, după doar câteva zile, acest „copil răsfățat”, va pleca singură la Putna (Coțofănești) ca „soră de caritate” într-un spital de campanie.

Pentru documentariștii și iubitorii unor locuri memorabile și pitorești, unele informații ar putea deveni obiect de cercetare, aflând că Cella Delavrancea a locuit în perioada refugiuului, în „casa

Sturdza", de pe strada Logofăt Tăutu; că familia dr. Raul și Niculina Dona se mută în casa Găvănescu (Seminarul Pedagogic), de pe strada Toma Cozma, nr. 2, „o casă boierească, sistem vechi”, cu ziduri groase, construită de „un oarecare [?!] Aslan”, unde, la parter, ființa școala. Tot acolo locuiau și directorii, profesorii, cercetașii. La etaj, mama d-nei Găvănescu, un fiu și sluga, precum și compozitorul Ion Nonna Otescu cu soția. Iată un detaliu care explică surplusul de populație în Iașiul – capitală de război; că Barbu Delavrancea, cu soția și cele două fiice se vor muta în locul familiei Constantin Neamțu [bancher și om politic liberal, care pleacă în Rusia, dar va reveni în martie, anul următor, creând un surplus de inconfort, explicabil].

Deși însemnările lui Raul Dona s-au dorit, inițial, un remember de familie, ca medic militar – și fiu de general care a săvârșit acte de eroism în Războiul de Independență –, nu cred că ar fi putut să nu reflecte realitatea din țară – în primul și în primul rând – din spitalele de campanie.

Pentru noi, cei de astăzi, notațiile sale sunt de certă valoare documentară. Ni se dezvăluie realitatea trăită, anomalii care nu pot fi acceptate: „Luptătorii întorși bolnavi, care vin la spital, stau în frig, în viscol, 5-6 ceasuri înainte de a le veni rândul să fie văzuți”. Din lipsă de paturi, unii „sunt repartizați pe la vreun alt spital, cu promisiunea că acolo ar fi locuri vacante”, „când ajung nenorociții rebegiți, sunt refuzați, îi aduc înapoi, mor de frig în sanie, alții gem, plâng, imploră să fie băgați undeva... să nu-i mai poarte prin frig”. Și nici să nu ne mirăm că are parte de dezaprobarea colegilor sau a superiorilor săi, atunci când se întrebă: „De ce nu rechiziționează localuri noi pentru plasarea acestor nenorociți?” (2 febr. 1917)

Dar nu-i doar atât. În spitale lipsesc lemnele, „degeră bolnavii și personalul”. Doctorul se plânge: „Nu pot să fierb o apă, să spăl rănile, să mă spăl pe mâini, căci n-am lemne”! Mai contează „Drepturile omului?” „N-ai niciun drept! Te iau în război, dacă ești viteaz și te-a rănit, te lasă să mori de frig în spital”. „Dar ceea ce este și mai revoltător este că nu ne dă nici săpun”. „Nu e săpun în tot Vasluiul”! Dar despre vreun regim alimentar, nici vorbă! (volum, p. 36). În spital, personalul medical se confruntă cu atâtea lipsuri, cu atâtea mizerie, cu atâtea nimicnicie, încât nu e de mirare că vor muri și foarte mulți medici de tifos exantematic. Iată doar câteva nume consemnate, cu vădită durere: dr. Horovitz – „un biet băiat bun suferind de ulcer gastric”; dr. Jianu Georgică; dr. Popescu Virgil – „uriașul mamoș”; Sterian Eraclie – fost coleg de clasă; Țăranu Teodorescu; Generalul T. Constantinescu. La Iași, dr. erou Haralambie Botescu; dr. Pierre Édouard Jean Clunet; dr. Colonel Ion Vereanu; dr. Ledeanu.

De tifos s-a îmbolnăvit și Bebe/Margareta Delavrancea (1888-1937), iar prietena ei, Tia Petrescu, „mușcată de păduchi” în primele zile ale lui aprilie 1917, va muri. O „victimă tardivă”, tot de tifos, va fi și profesorul-erou, dr. colonel Ion Bruckner (m. 27.03.1918)!

Și-o consemnare de adânc dramatism: Vaslui, 11 martie 1917. „Soldații noștri mor cu miile de tifos, ca pe vremea lui Napoleon I, când tifosul nu s-a stins decât când n-a mai fost cine să moară până la ultimul. Îngrijirile sunt f.f.sumare” (volum, p. 67).

Aceste notații confirmă multe alte afirmații, anume că în Primul Război Mondial s-a murit mai mult din boală și din lipsa unor condiții umane, decât în luptă – pe front.

Mă bucură într-un mod aparte referirile autorului la cei doi prieteni

de-o viață, Barbu Delavrancea și Alexandru Vlahuță, mereu neliniștiți de soarta soldaților aflați pe front: „Ticu [Barbu Delavrancea] e dus către front de 5-6 zile”. Asemenea Vlahuță (7 august 1917); „Pe Vlahuță [Vlahuță] l-am văzut și ieri, e în trecere la Iași de două zile. L-a mușcat un câțel pe stradă...” (Iași, 9 septembrie 1917).

În fapt, la acel moment, Vlahuță „locuia” la Bârlad, în orașul copilăriei sale. În ograda institutorului I. V. Balmuș se afla „chervanul” său tras de boi de la București. Acolo, între paie, se afla ascunsă „comoara” sa, câteva tablouri din colecția Nicolae Grigorescu. Ce e drept, poposise întâi, la Tecuci, la Alecu Lascarov-Moldovanu, fost coleg de liceu și prieten, tatăl cunoscutului scriitor, Alexandru Lascarov-Moldovanu. Dar nefiind în siguranță, a plecat mai departe.

Dr. Raul Dona ne oferă succinte informații, dar noi știm, drumurile lui Vlahuță la Iași aveau un scop precis. Dorea să-și pună la adăpost colecția. În casa profesorului Găvănescu, deși bine primit, nu era în siguranță.

O notiță din ziarul „Steagul” ne atrage atenția în mod deosebit. Se precizează că „Vlahuță dorește [să închirieze] două camere mobilate, la Iași”. Înțelegem! Pentru a proteja „colecția Grigorescu”. Mențiunea redacției este plină de subînțeles: „Cele două camere pot fi puse la dispoziție muzelor în mod amical, de un admirator” („Steagul” (București, nr.3/vineri 10 mai 1918, p. 1).

Dar Vlahuță mai avea un fost coleg de liceu (de la „Gh. Roșca Codreanu”) și de gazdă (vă amintiți? Mătușa Elenca) – care l-ar fi putut ajuta, dar acel fost „coleg” era profesor universitar și „socialist”! Cum nu va recunoaște (în veci) că era nepot de preot și ce anume a însemnat pentru el ajutorul unui mecena pentru studiile sale la București și Geneva, cum să credem

a-i veni în ajutor unui fost coleg?!

Dar cu „blândețea lui îngerească” (cum îl miruia fratele Ioan Alexandru Brătescu-Voinești), Bunul Dumnezeu îl va ajuta să revină la București cu a sa „comoară”! Doar fratele Barbu va rămâne să odihnească într-o vecie în pământ ieșean!

Despre Barbu Delavrancea, socrul său, dr. Raul Dona, ne dăruiește pagini emoționante de jurnal. „Bietul Ticu” s-a îmbolnăvit brusc și complicațiile l-au ucis. Prima criză [de angină pectorală] se va declanșa în prima săptămână a lunii aprilie 1918 și în trei săptămâni, mai precis, pe 29 aprilie, ora 2 ½ noaptea, „bietul Ticu” „și-a dat sufletul fără să spună o vorbă”, numai i-a privit pe cei prezenți „cu ochi măriți și cu fața îngrijată [îngrijorată] pe mine [spre dr. Raul Dona], pe [spre] Bebe [Margareta] și pe [spre] mama [soția, Marya Delavrancea], care eram lângă dânsul”. Ochii lui frumoși, expresivi și întrebători „s-au închis aproape de la sine”. Un detaliu, se cuvine: „Regina, care-l iubea, a venit acasă și i-a așezat singură florile aduse, în jurul corpului” (volum, p. 269). De altfel, Cella (1887-1991) și Riri/Henrieta (1894-1987) erau surori de caritate, din partea Curții Regale.

Despre discursurile la înmormântarea celui care a fost o personalitate culturală, juridică și politică, deopotrivă, se știe. Cred, mai puțin, că Alexandru Marghiloman, prim-ministru la acel moment, „a refuzat funeralii pe seama statului”! Dr. Raul Dona este generos, completând: „probabil de frica de a nu se compromite în fața germanilor”!... (volum, p. 270).

Oricum, ca om politic, Barbu Delavrancea a fost un bun patriot și un om onest. Nu s-a asociat niciodată cu nicio „canalie”. Cu amărăciune (probabil), notează dr. Raul Dona în jurnal: „Iași, 25 septembrie 1917. „Barem Ticu, deși

e ministru, cade în excesul contrariu: are dreptul să ia pâine albă și de abia ia una, îi e rușine (!) să ia mai mult...” (volum, p. 152). Avea o familie numeroasă, e drept, dar omul Barbu Delavrancea a dorit să fie un exemplu de moralitate. Să fi observat cineva gestul său și să-i fi luat exemplul?!

Se cuvine să apreciem orice subtilă consemnare privind: actele de trădare națională (19 februarie 1917), bombardarea Galațiului (p. 252), „uniunea” cu Basarabia (p. 255), dar mai cu sârg, situația frontului și atitudinea aliaților noștri, rușii. Vaslui, 6 mai 1917. „Se pregătește de ofensiva noastră – de reluare (?). Rușii ne trag pe sfoară cum ne-au mai tras, grație lor am pierdut ce am pierdut până acum – trădarea lui [Boris] Stürmer [ministru; simpatizant al Germaniei], confirmată de oficialitatea rusă, trădarea țarinei [Alexandra] și a țarului sunt fapte certe astăzi... Și noi... dobitocii... ne-am încrezut și am pierdut ½ țară. Să vedem ce va face ofensiva noastră acum. Am pregătit spitalul meu de boale interne pentru a primi răniți. De ne-ar ajuta Dumnezeu!”

Această „tragere pe sfoară” este alimentată de o dubioasă propagandă în rândul soldaților ruși care, nevrând să lupte, motivează scurt și tare că fiind „răpublică”, au „libărtăție” și nici nu mai au „de ce să mai lupte” (p. 107, 111). „Mai toți își fac bagajele de plecare. Unde? Nici ei nu știu!” (p. 113).

În timpul „păcii de la Buftea”, în Moldova circulau păreri contradictorii. Însuși dr. Raul Dona își exprimă dorința de „pace”, fără să-și explice și consecințele. În fapt, el vedea, direct și implicat, ce ravagii făceau bolile, câte lipsuri erau, câtă suferință.

Dar convingerile lui Barbu Delavrancea sunt de nezdruccinat. Iată ce scrie dr. Raul Dona: Iași, 1 ianuarie 1918. „Bietul Ticu”

„preferă încă doi ani de război decât o pace care să nu dea satisfacție aspirațiilor noastre naționale” (volum, p. 194). Și mai departe: 2 februarie 1918. „Ticu și câțiva conservatori (foști miniștri cu el) sunt pentru continuarea războiului, ca să nu încheiem o pace pe care el o vede SCLAVIE, o nenorocire, o mare umilință” (volum, p. 216).

„Bietul Ticu” a avut dreptate. Luptă, și nu îngenunchiere!

Dar revenirea în București, nu aduce liniștea. Lupta cu bolile și cu dușmanii țării continuă. Pe baricade rămâne „Vlăhuț”. E „cam bolnav, slăbit, slăbește, hârcie, dar vioi altfel. Scoate acum un jurnal, <Dacia>, la care vor colabora cei mai de seamă scriitori” (București, 4 octombrie 1918).

Această trudnicie gazetărească, alături și împreună cu fratele Brătescu-Voinești, se impunea – pentru România cea Mare, dar și pentru împlinirea visului unui alt confrate care, în clipa în care și-a acceptat sfârșitul, și-a făcut semnul crucii și a șoptit, cu speranță: „Să dea Dumnezeu să se întâmple ce am vrut eu” (Iași, 1 mai 1918).

Și Bunul Dumnezeu a ascultat ruga unui bun creștin și Țara a cunoscut și clipe înălțătoare. În amintirea jertfei înaintașilor noștri, prin jurnalul dr.-lui Raul Dona, să păstrăm speranța în lumina cea aducătoare de dreptate!

DIMINEAȚĂ DE IARNĂ CU WILLIAM SAROYAN

Ștefania OPROESCU

Te trezești, simți că ai dormit destul, aprinzi veioza și citești ora 4 pe ecranul telefonului mobil. Stingi lumina și vrei să mai dormi în timp ce auzi pe stradă mașini mergând, un zgomot înfundat de motor care trage greu, fără acompaniamentul scrâșnit al roților pe asfaltul uscat sau foșnetul lor improșcând apa de ploaie. Te gândești cum vara nu ști niciodată dacă peste noapte a plouat sau e doar apa împrăștiată în zori de mașina salubrității. Te ridici din pat, te uiți pe fereastră și vezi cum a nins și cum ninge încă viscolit, în săgeți luminoase oblice.

O mașină patinează, încetinește și își continuă drumul. Nu mai dormi, te duci la bucătărie și-ți faci o cafea. O aduci aburind pe noptieră, te întorci în culcușul cald încă al patului și vrei să citești ceva. De obicei ziarele neterminate din ziua precedentă. N-ai ziare, cauți la întâmplare o carte. Mergi cu ochii peste cotoarele cărților, cauți una cât mai veche al cărui conținut presupui că nu ți-l mai amintești. Deschizi prima pagină și citești un motto. Într-o zi din după amiaza lumii mohoreala morții se va cuibări în tine și când te vei ridica să mergi vei fi mohorât cu moartea, dar dacă ești norocos asta te va face să te simți mai bine și să iubești mai mult". Îți place, nu-ți amintești să-l fi mai citit. Sau poate doar nu i-ai dat importanță. Închizi cartea, bei din cafea și nu ști de ce ai un vag sentiment de bine. Poate fiindcă descoperi că e sâmbătă, că nu trebuie să mergi la serviciu. Poate pentru că a nins prima dată, destul de târziu într-o iarnă fără zăpadă sau din cauza cărții...

Crezi că dacă te-ai ridica din pat și ai sta în fața unei coli de hârtie ai putea să aduni la un loc câteva

cuvinte care să spună ceva. Crezi dar nu te ridici, vrei să guști încă puțin din starea de bine o relaxare... a corpului, un reflux al tensiunilor, conștient că e doar glazura de pe tort iar dedesubt e aluatul tare, fără gust și neînsiropat. Te gândești că ai vrea să mai dormi. Deschizi cartea la întâmplare, îți amintești de ea, nu te dai în vânt după subiect și nici după dialogul aproape obositor.

New York-ul anilor '50 văzut de W. Saroyan în "O zi din după amiaza lumii". Îți amintești că ai citit-o cu interes (nu ști dacă și cu plăcere/ când ai cumpărat-o. Sunt ani de atunci, nici tu nu mai ești același cum nici Saroyan nu era același revenind în New York după 20 de ani. Ceva te surprinde totuși, îți reține atenția și îți amintești clar cum te-a surprins la fel la prima lectură. Eroul cărții, scriitor, poate autorul însuși rememorează un amănunt din preajma anilor '30 când locuia în același hotel scriindu-și piesele de teatru și salutându-se zile întregi pe holuri cu Enescu.

Și cum personalul de serviciu rămas același după acești 20 de ani își amintește cum, „toți băieții s-au adunat toți laolaltă și s-au îmbătat” aflând că Enescu, întors în "Europa lui" a murit. "Pe vremuri veneau aici mulți oameni ca Enescu. Acum nu mai vin". Conversează fostul "băiat" în timp ce schimbă păturile cu altele noi. Răsfoiești mai departe, citești câte un dialog. Nu mai e ce-a fost, nu mai are gust. O închizi ca și cum ai dormi. Bei din cafea, o deschizi iar la prima pagină și recitești motto-ul. Nici el nu mai e ce-a fost în urmă cu aproape o jumătate de oră. Glazura de pe un tort care s-a dus, dar n-ai ce face și trebuie să te hrănești în continuare.

Îți amintești că ți-ai propus să vizitezi azi un prieten la spital. Stai în patul cald și te gândești ce să-i duci ca și cum ar avea o importanță majoră. Apoi te gândești ce să-i spui. Asta e mai puțin important. Veți discuta lucruri banale, veți vorbi despre boală. Îți trece prin minte să-i duci motto-ul lui Saroyan. E poet, e simbol. El oricum se va bucura că te-ai dus, tu te vei bucura de același lucru. Și după? E devreme însă, mai ai timp, ce de timp mai ai, poți chiar să mai dormi. Obsesia asta a somnului poate fi agasantă dacă nu te consolezi cu gândul că ai prins un moment ca pe un lucru de preț, un moment care n-are nimic deosebit decât acordul scurt dintre tine și o dimineață de iarnă. Și vrei s-o închizi ca într-o cutie să nu se risipească. Și pentru ca să ți-o aduci aminte, îi desenezi conturul fără să-ți mai pese dacă vei fi criticat că aduni lucruri fără valoare.

urmărirea

Ion Iancu VALE

Nu mai realiza de când alerga, / să fi fost ore, minute, zile... / Câmpia rămânea la fel de fără capăt, / dură și dușmănoasă în uniformitatea ei accidentată, / solul cald și sfârâmișos îi îngreuna fuga până la chin, / praful îi intra în ochi, în gură, în nas / iar el alerga, alerga... / Auzea în urmă gâfâitul sacadat al câinilor care parcă / dinadins, nu-l înghătau, / înnebunindu-l cu mârâitul strecurat / prin grebla sticloasă, lucitoare a fâlcilor lor mari, / așteptând să cadă epuizat și moale ca o curea udă, / ca mai apoi să-l rupă în tihnă. / Și alerga întruna, cădea, se ridica, scuipa cocoloașe / zgrunțuroase și amare, de țărână amestecată cu salivă, / privea din când în când în urmă și stiletele scânteietoare / din ochii câinilor îi dădeau aripi, / iar efortul îndelungat și groaza, densă ca un nor / în plinul furtunii, îl dădură aproape gata. / Deodată, în fața lui se ivi Pasarella, / cu un ultim efort străbătut distanța rămasă și înșfăcă disperat / una din barele de oțel ale scării, / ale punții, și începu să urce. / Pasarella, sau mai bine zis estacada, / era o lucrare foarte ciudată, / ce părea un lung stâlp dreptunghiular de înaltă tensiune / și care se întindea orizontal de-a lungul câmpiei, / până hăt departe. // La capătul ei se zăreau acoperișurile și turlele unui oraș, / sclipind ademenitor și promițător în lumina cețoasă / a acelei înăbușitoare zile de vară. / Căută cu privirea de-a lungul estacadei o cale de acces, / dar așa ceva nu există pe orizontala ei deprimantă și inutilă. / Își trase puțin sufletul încercând să-și potolească / bătaile repezi ale inimii. / Își șterse sudoarea / de pe fața schimonosită de efort și spaimă / și începu să coboare înapoi, scara pe care de-abia urcase. / La un moment dat, tot coborând, își aruncă privirea / sub el și fu cât pe ce să se prăvălească în hău. / Pe platoul de beton ce se întindea sub estacadă / îl aștepta haita de câini furioși, ce săgetau înălțimea / cu boturile rânjite și băloase. / Spaima îl cuprinse iarăși, / urcă din nou porțiunea pe care o coborâse din scară / și se prinse cu mâinile de una din barele alunecoase / ale dreptunghiului metalic, ajutându-se de picioare / începu să se miște încet deasupra golului de sub el / strecurându-se printre contrafisele oblice ale structurii, / ce se întâlneau în unghi ascuțit, / fiecare nouă mișcare însemnând în orice clipă, / o posibilă alunecare în gol. / Neavând nici un fel de asperități, / palmele abia făceau priză pe metalul lustruit și încins. / Înainta încet, ca un melc, înolăcindu-și mâinile / și picioarele pe barele estacadei, strângând din dinți, / orbit de sudoare și de părul ce-i intra în ochi. / De câteva ori alunecă până la bara inferioară / a estacadei, bălăbănindu-se în gol, / dar grație unui efort supraomenesc, / reveni de fiecare dată în interiorul ei, / înaintând încet, încet... / Pierdu iarăși noțiunea timpului, / se opri încercând să-și mai odihnească trupul obosit, / privi în jos și văzu câinii. / Ei îl urmăriseră minut cu minut, pas cu pas, / înaintând și ei pe pista de beton de sub estacadă / acum se opriseră și priveau fix așteptând, / acel corp obosit, suspendat între cer și pământ. / Omul fu cuprins de o stare totală de indiferență / parcă ceea ce i se întâmpla i se întâmpla altcuiva,

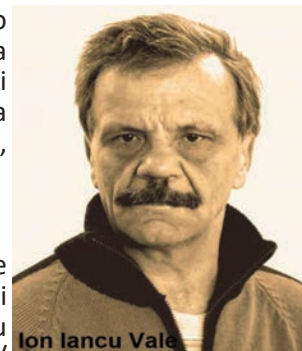
teama îi dispăru ca prin farmec, o liniște supremă / îi cuprinse mintea și trupul chinuit. / Mâinile și picioarele i se desprinseseră ca de la sine / și începu să cadă lin, plutind, sfidând legile gravitației.

*

Patul era moale, cearcafurile răcoroase și curate. / Deschise ochii și albul orbitor al camerei îi răni / cu violență, privirea încețoșată. / Încercă să-și dea seama ce i se întâmplă / și se ridică în capul oaselor privind în jur. / Se găsea într-o cameră de spital cu paturi imaculate, / frumos alinate de-a lungul pereților fiind / singurul pacient în tot salonul. / Își mișcă rând pe rând mâinile, picioarele, capul / se pipăi atent, metodic. // Era întreg, nu avea nici cea mai mică zgârietură, / nici nu se zdrobise de pământ / și nici nu-l rupseseră câinii aceia hămesiți. / Fericit, se întinse în pat și adormi aproape imediat / având un somn lung liniștit și odihnitor. / Se trezi dintr-odată cu senzația că este privit / și rotindu-și privirea peste paturile goale, observă / nu departe, pe o noptieră, două mici statuete / de porțelan. / Le privi fix, hipnotic, / statuetele, antrenate parcă de privirea lui, / prinseră viață, se mișcară și săriră pe podea / începând să crească văzând cu ochii, / până deveniră două tinere și frumoase femei.

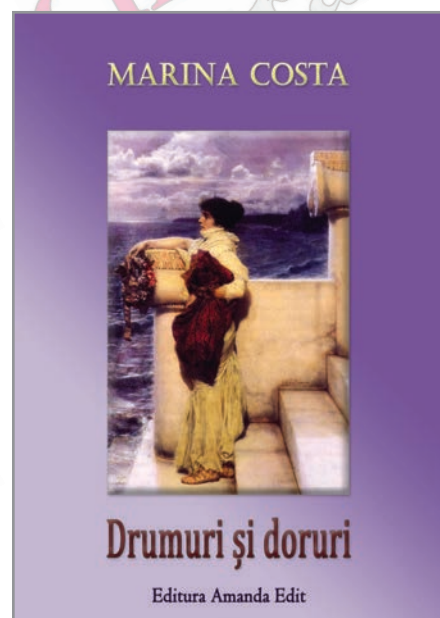
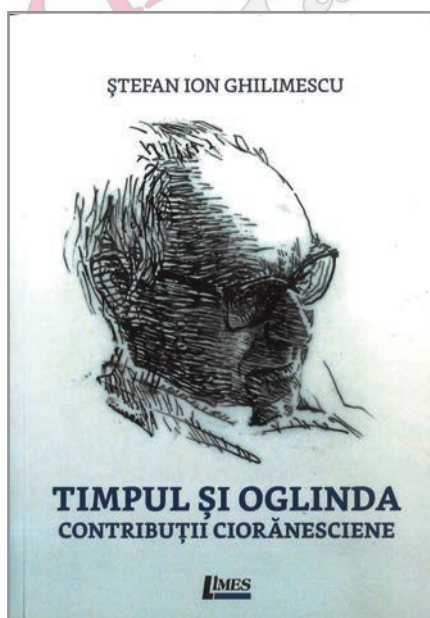
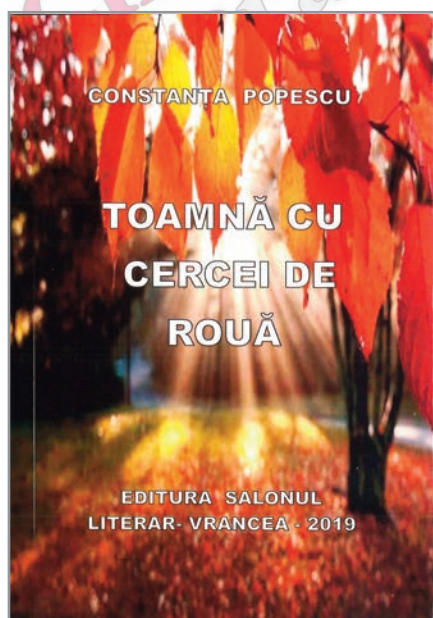
Erau înalte, zvelte, cu păr lung castaniu / aveau ochi albaștri ca cerul, trăsături fine / și o piele albă, catifelată. / Veșminte subțiri, ușoare și străvezii / le acopereau trupurile tinere și delicate, / ce păreau gemene. / Una dintre ele făcu o reverență în fața bărbatului / ce le privea fascinat și se îndreptă spre ușă, / ieșind din cameră. / Cealaltă se așeză pe pat, foșnindu-și rochia vaporosă, / îl îmbrățișă, îl sărută prelung / răspunzându-i fără să șovăie, tacit, înfiorat. / Se iubiră, timpul pierzându-și iarăși consistența. / Într-un târziu, în salon își făcu apariția / parcă plutind cealaltă femeie / ținând în mâini un platou cu fructe. // Fu șocat de faptul că fata zveltă și suplă, la plecarea / din cameră, avea acum pântecul crescut / și deformat de sarcină. / Ea așeză fructiera pe noptieră și împreună începură / să mănânce fructele dulci și zemoase. / Sfârșind de mâncat, fetele, fără să rostească o vorbă, / ieșiră amândouă din cameră. / El rămase în continuare în pat, / așteptând reîntoarcerea celor două tinere. / Dar timpul trecea și ele nu mai veneau, / așteptarea în singurătatea aceea albă și silențioasă / începând să-l apese din ce în ce mai puternic. / La un moment dat, se ridică și se hotărî să iasă afară, / sperând să le găsească pe cele două tinere femei. / Ieșind, fu izbit însă de lumina opacă și de aerul înăbușitor. // Afară, așezați ca niște soldați în poziție de tragere, / cu boturile pe labe, îl așteptau câinii. / Într-o parte văzu pilonii și scara metalică în spirală / ce urca spre estacada metalică. / Teama îi înleșta din nou mintea și măruntaiele, / trupul tot, întreaga ființă... / Se întoarse brusc, vrând să intre din nou în spital, / dar se izbi de un perete de beton, fără nicio ușă. / Disperat, se repezi spre scara sclipitoare de metal / și începu din nou să urce...

Din volumul „Revelații”

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Doar ce nu există, nu se poate afla.”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>